

Küsimused ja vastused asukohapõhise tõkestuse määruse kohta e- kaubanduses

ÕIGUSTEAVE

Euroopa Komisjon ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes sisalduva teabe kasutamise eest.

© Euroopa Liit, 2018

Teabe taaskasutamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Euroopa Komisjoni dokumentide taaskasutamise poliitikat reguleeritakse komisjoni otsusega 2011/833/EL

(ELT L 330, 14.12.2011, lk 39).

ELi autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks ja taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse valdaja käest.

© Kaanefoto: Thinkstock/iStock

Komisjoni talitused avaldavad dokumendi üksnes teavitamise eesmärgil. See ei sisalda asukohapõhise tõkestamise määruse siduvat tõlgendust ega moodusta komisjoni otsust või seisukohta. See ei piira komisjoni otsuseid ega seisukohti, ega ka Euroopa Liidu Kohtu volitusi asukohapõhise tõkestamise määruse tõlgendamisel kooskõlas ELi aluslepingutega. Käesolev dokument sisaldab uuendatud küsimusi ja vastuseid asukohapõhise tõkestamise määruse kohta, ning asendab komisjoni talituste koostatud ja 23. märtsil 2018 avaldatud küsimusi ja vastuseid.

1.	<i>Sissejuhatus</i>	4
1.1.	<i>Taust</i>	4
1.2.	<i>Asukohapõhise tõkestamise määrus – Ülevaade</i>	7
2.	<i>Kaupleja ja tarbija õigused ja kohustused praktikas</i>	9
2.1.	<i>Määruse kohaldamisala (Artikkel 1)</i>	9
2.2.	<i>Juurdepääs internetipõhiste kasutajaliidestele (artikkel 3)</i>	16
2.3.	<i>Diskrimineerimiskeeld seoses kaupade ja teenuste kättesaadavusega (Artikkel 4)</i>	19
2.4.	<i>Diskrimineerimiskeeld seoses maksetega (artikkel 5)</i>	26
2.5.	<i>Passiivse müügi kokkulepped (artikkel 6)</i>	28
3.	<i>Asukohapõhise tõkestamise määruse täitmise tagamine liikmesriikides</i>	30
4.	<i>Lisaks asukohapõhise tõkestamise määrusele – e-kaubanduse raamistik</i>	34
4.1.	<i>Piiriülene tarnimine</i>	34
4.2.	<i>Tegevuse suunamine ning kohaldatava õiguse ja kohtualluvuse kindlaksmääramine</i>	38
4.3.	<i>Väike ühe akna süsteem (MOSS) elektrooniliselt osutatavate teenuste pakkujatele</i>	40
4.4.	<i>Turvalised, soodsad ja mugavad internetimaksed</i>	41
5.	<i>Lisa: E-kaubandusega seotud kinnitatud meetmete rakendamise ajakava: ..</i>	42

1. Sissejuhatus

Käesoleva dokumendi eesmärk on anda praktilisi suuniseid asukohapõhise tõkestamise määruse peamiste sätete kohta seoses määruse jõustumisega ning ELi e-kaubanduse raamistiku teatavate tahkude üldiste suundumustega. Dokument annab kasulikku infot i) kauplejatele, kes soovivad viia oma kaubandustava vastavusse asukohapõhise tõkestamise määrusega, ii) tarbijatele ja klientidele¹, kellele tuleb anda infot määruse sätete ja nende mõju kohta tavapärasele ostlemisele, ning iii) liikmesriikide asutustele, kes vastutavad määruse jõustamise eest.

Täpsemalt sisaldab käesolev dokument küsimusi ja vastuseid määruse sisuliste sätete kohta (2. jagu) ja ka täitmise tagamise kohta (3. jagu). Selles osas uuendatakse ja täiendatakse vastuseid, mis esitati 23. märtsil 2018 avaldatud küsimuste ja vastuste dokumendis, mida käesolev versioon asendab. Samuti leiab siit lisainfot teatavate e-kaubandusega seotud küsimuste kohta (4. jagu), mida määrus ei hõlma ega muuda, kuid mida määruse rakendamine puudutab.

1.1. Taust

Tarbijad ja ettevõtted, eriti väikese ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), on järjest enam huvitatud ostmisest kogu Euroopa Liidust. 2017. aastal sooritas internetioste 68 % ELi internetikasutajatest². Siiski ei ole kauplejad sageli nõus müüma või tarnima klientidele teisest liikmesriigist või pakkuma sama soodsaid hindu kui kohalikele klientidele, ilma et neil oleks objektiivne põhjus. Komisjoni uuring näitas, et vaid 37%-l veebisaitidest on teisest liikmesriigist pärit kliendil võimalik jõuda tehingu lõpuleviimiseni, vahetult tellimuse kinnitamise nupuni³. Komisjonini jõuab pidevalt kaebusi juhtumitest, kus tarbijat on kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel erinevalt koheldud. Probleem puudutab nii tarbijaid kui ka ettevõtjaid, kui nad enda tarbeks kaupu ja teenuseid ostavad. Seda esineb nii veebis kui ka füüsilises maailmas⁴.

¹ Asukohapõhise tõkestuse määruse tähenduses on tarbija iga füüsiline isik, kelle tegutsemise eesmärk pole seotud tema kaubandus-, majandus- või kutsetegevusega; klient on tarbija, kes on liikmesriigi kodanik või kelle elukoht on liikmesriigis, või ettevõtja, kelle asukoht on mõnes liikmesriigis, ja kes kasutab teenust või ostab kaupa, või soovib seda teha liidu piires eranditult lõpptarbimise eesmärgil.

² Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeks 2018, vt <http://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

³https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en

⁴ Rohkem andmeid, millel asukohapõhise tõkestuse määruse jaoks tehtud analüüs tugineb, sisaldavad Teadusuuringute Ühiskeskuse tehniline aruanne Euroopa digitaalse ühtse turu ja selle rolli kohta majandustegevuses ELis (<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>), Teadusuuringute Ühiskeskus – Tulevikutehnoloogiate Instituut vastavalt 2015. aasta kontrolllostu-uuringule (GfK Mystery Shopping (https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en), Euroopa Komisjoni 2015. aasta avalik konsultatsioon „Asukohapõhine tõkestus ja muud asukohapõhised piirangud seoses ostlemisega ja teabe kättesaadavusega ELis“ (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>), ning mõjuhinnang, mis on lisatud ettepanekule määruse kohta, mis käsitleb siseturul toimuvat asukohapõhist tõkestust ja muul viisil diskrimineerimist kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953).

Määruse (EL) 2018/302 („asukohapõhise tõkestamise määrus“ või „määrus“)⁵ eesmärk on anda tarbijatele ja ettevõtjatele ELi siseturul rohkem võimalusi. Eelkõige käsitletakse selles nende klientide probleemi, kellel kodakondsuse, elukoha või asukoha tõttu puudub võimalus osta kaupu ja teenuseid teises liikmesriigis asuvatelt kauplejatelt.

Asukohapõhine tõkestamine tähendab veebikauplejate tava piirata piiriülest müüki vastavalt kliendi kodakondsusele, elukohale või asukohale. Niisugused asukohapõhise tõkestamise tavad on muuhulgas: veebisaidile teisest liikmesriigist juurdepääsu keelamine ja/või olukord, kui veebisaidile pääseb, kuid välismaine klient ei saa ostu lõpule viia või tal palutakse maksta teatud riigis välja antud deebet- või krediitkaardiga. Asukohapõhine diskrimineerimine leiab aset ka kaupade ja teenuste ostmisel mujal kui veebis, nt kui tarbija on füüsiliselt kaupleja asukohas, kuid talle ei võimaldata toote või teenuse kasutamist või pakutakse tema kodakondsuse või elukoha tõttu teistsuguseid tingimusi. Määrusega kehtestatakse otsekohaldatavad sätted, mille eesmärk on niisuguste tavade kasutamise ärahoidmine konkreetselt olukorras, kui puudub objektiivne põhjus erinevaks kohtlemiseks kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel.

Määrust tuleb vaadata komisjoni esitatud üldise e-kaubanduse meetmepaketi kontekstis, mille tulemuslikkust määrus tugevdab. 25. mail 2016 esitles komisjon põhjalikku meetmepaketti, et suurendada Euroopas piiriülese e-kaubanduse potentsiaali, mis on digitaalse ühtse turu täieliku toimimise eeltingimus. Paketi põhisiht oli tõkete eemaldamine piiriülel internetis toimuvalt tegevuselt ja määratleda üldine e-kaubanduse raamistik, keskendudes kolmele peamisele eesmärgile: i) parema juurdepääsu tagamine veebis pakutavatele kaupadele ja teenustele, ii) klientide usalduse ja ettevõtjate kindlustunde suurendamine, ja iii) tehingukulude ja halduskoormuse vähendamine ettevõtjate jaoks piiriülel veebis kauplemisel. Pakett kujutas endast omavahel seotud ja üksteist toetavaid meetmeid, mis parandavad oluliselt eurooplaste võimalusi e-kaubanduse tõhusaks kasutamiseks. Suure osa neist algatustest on kaasseadusandjad juba vastu võtnud, muuhulgas:

- uued eeskirjad piiriüleste tehingute käibemaksuga seotud halduskoormuse vähendamiseks⁶ võeti vastu 2017. aasta detsembris. Alates 1. jaanuarist 2021 hõlbustavad need eeskirjad käibemaksu kogumist kauba ja teenuse ostmisel veebist teisest liikmesriigist või väljastpoolt ELi, kui võrd tarbijatele antakse võimalus kasutada käibemaksu ühe akna süsteemi.
- Tarbijakaitsealase koostöö (TKK) määrus⁷ on läbi vaadatud ja asendatakse uue TKK määrusega (EL) 2017/2394⁸ alates 17. jaanuarist 2020. TKK võrgustik annab ELi ja EMP riikide ametiasutustele võimaluse teha koostööd, et käsitleda ühiselt tarbijaõiguse rikkumisi ühtsel turul, kui kauplejad ja tarbijad on eri riikides. Mis

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. veebruari 2018. aasta määrus (EL) 2018/302, mis käsitleb siseturul toimuvat põhjendamatut asukohapõhise tõkestust ja muul viisil diskrimineerimist kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 2006/2004 ja (EL) 2017/2394 ning direktiivi 2009/22/EÜ.

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-ecommerce_en

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitsealase jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus) EMPs kohaldatav tekst, ELT L 364, 9.12.2004, lk 1-11.

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealase õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (EMPs kohaldatav tekst), ELT L 345, 27.12.2017, lk 1-26.

puudutab kauplejate ja tarbijate vahelisi suhteid, siis toetab asukohapõhise tõkestamise määruse jõustamist ka tarbijakaitsealase koostöö määrus, mis hõlmab varem esinenud, praegu esinevaid või tulevikus tõenäoliselt esineda võivaid rikkumisi, mis kahjustavad tarbijate kollektiivseid huve.

- Postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse kohta võeti vastu uus määrus⁹, mis peaks muutma nende teenuste hinnad läbipaistvamaks ja soodsamaks ning suurendama regulatiivset järelevalvet ELi postisaadetiste turu üle. Määrus hoogustab e-kaubandust tänu sellele, et tarbijatel ja ettevõtjatel, eeskätt VKEdel on lihtsam ja kindlam osta ja müüa tooteid ja teenuseid veebis kogu ELis.
- Osana praegu käimasolevast ELi autoriõiguse raamistiku uuendamisest võeti vastu uued normid¹⁰ võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta, mille kohaselt saavad eurooplased reisides kaasa võtta digitaalse sisu – nt voogedastatud või alla laaditud filmid, spordiülekanded, muusika, digiraamatud ja mängud – mille nad on kodumaal tellinud.

Lisaks on komisjon vastu võtnud terve rea seadusandlikke ettepanekuid, mida arutatakse praegu seadusandliku menetluse käigus kaasseadusandjatega, muuhulgas:

- Digisisu üleandmise lepinguid puudutavate eeskirjade¹¹ raames võttis komisjon vastu seadusandlikud ettepanekud ühtlustada peamised kohustuslikud tarbijaõigused, mida kohaldatakse digitaalse sisu tarnimisele ja kaupade müügile. Kui need õigusaktid vastu võetakse, vähenevad lepinguõiguse erinevustest tingitud kulud, suureneb ettevõtjate õiguskindlus ja tarbijatel tekkivad paremad võimalused ostlemisvõimaluste kasutamiseks kogu ELis.
- 11. aprillil 2018 kinnitas komisjon kaks ettepanekut direktiivi vastuvõtmiseks¹² tarbijakaitse valdkonnas (uus kokkulepe tarbijatega), mille eesmärk on parandada kooskõla ELi tarbijakaitseõigusega, eeskätt tänu kollektiivse õiguskaitsemehhanismi loomisele. Ettepanekud kaasajastavad ka ELi tarbijakaitsealast õigust, võttes arvesse turu suundumusi, nt lepingute sõlmimist veebipõhisel turul. Samuti vähendatakse ettepanekutega ettevõtjatel lasuvat koormust teatud valdkondades, nt taganemisõigus kasutatud kauba korral.
- Samuti on tehtud ettepanek määruse vastuvõtmiseks, mis edendaks õiglust ja läbipaistvust veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks¹³ – eesmärk on tagada õiglane, usaldusväärne ja prognoositav keskkond digitaalsele e-majandusele. Pärast vastuvõtmist aitavad uued normid tagada veebiplatvormimajanduse õiglase ja innovatsioonist lähtuva ökosüsteemi, tasakaalustavad digitaalplatvormide ja

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. aprilli 2018. aasta määrus (EL) nr 2018/644 postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuste kohta.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1128 võrgusisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse kohta siseturul.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_et

¹² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, milles käsitletakse tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/22/EÜ (COM(2018)184 final) tarbijate huve kaitsvate ettekirjutuste kohta ning Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 98/6/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/29/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL, et ajakohastada ELi tarbijakaitse-eeskirju ja paremini tagada nende täitmine (COM(2018) 185 final). Lisateave: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en

¹³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus õigluse ja läbipaistvuse edendamise veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks (COM(2018)238 final).

otsingumootorite kasvu VKEdest ärikasutajate kaitsmise vajadusega ELis, keskendudes läbipaistvusele ja uutele õiguskaitsevõimalustele. Määrusega sätestatud vaatlusrühm, mida toetavad sõltumatud eksperdid, jälgib tähelepanelikult veebiplatvormimajandust ja annab komisjonile nõu tulevikus vajalike algatuste kohta.

- Audiovisuaalteenustele piiriülese juurdepääsu soodustamine on üks komisjoni Euroopa digitaalse ühtse turu strateegias¹⁴ välja toodud prioriteet. 2016. aastal esitas komisjon ettepaneku audiovisuaalmeedia uuendatud eeskirjade kohta¹⁵, mille osas on saavutatud poliitiline kokkulepe¹⁶. Teised seadusandlikud ettepanekud¹⁷ seoses ELi autoriõiguse normide uuendamisega on praegu seadusandlikus menetluses ning nende eesmärk on pakkuda rohkem piiriülest digitaalset sisu.

Mõne kirjeldatud meetme sünergiat asukohapõhise tõkestamise määrusega ja rakendamise ajakava kokkuvõtvat tabelit on täpsemalt kirjeldatud käesoleva dokumendi 4. jaos ja lisan.

1.2. Asukohapõhise tõkestamise määrus – Ülevaade

Määrusega sätestatakse kohustus kohelda ELi kliente (sh tarbijaid ja teisi lõppkasutajaid) samas olukorras samal viisil, olenemata nende kodakondsusest, elukohast või asukohast.

Mis on asukohapõhise tõkestamise määruse peamised osad?

- **Kaupade ja teenuste müük**

Määruse artiklis 4 on määratletud teatud olukorrad, kus ei saa olla alust asukohapõhiseks tõkestamiseks või muuks kodakondsuse, elukoha või asukoha tõttu diskrimineerimiseks. Antud olukordades on teise liikmesriigi kliendil samasugune juurdepääs ja võimalused osta kaupu ja teenuseid kui kohalikul kliendil. Nimetatud olukorrad on:

- Kaupade müük ilma tarnimiseta väljapoole kaupleja teeninduspiirkonda.
 - Klient ostab kauba, näiteks elektroonikaseadme, rõivaid, spordirõivaid või raamatuid, mida kaupleja ei tarni kliendi liikmesriiki. Neil klientidel on õigus kauba tarnimisele liikmesriiki, kuhu kaupleja pakub tarnimist, samamoodi kui kohalikel klientidel.

Näide: Belgia klient soovib osta kaamerat ja leiab kõige parema pakkumise Saksamaa veebilehelt, mis pakub aga kauba tarnimiseks ainult Saksamaal asuvaid pakiautomaate või kaupleja äriruume. Kliendil on õigus kaup tellida ja see kätte saada kaupleja äriruumides või lasta kohale toimetada muule aadressile / muusse kättesaamiskohta Saksamaal täpselt nii nagu igal Saksa tarbijal.

¹⁴ COM(2015)192 final.

¹⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta, et võtta arvesse muutuvat turuolukorda, COM(2016) 287 final.

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_et.htm

¹⁷ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv autoriõiguste kohta digitaalsel ühtsel turul - COM(2016)593, Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad ringhäälinguorganisatsioonide teatavate veebiülekannete ning televisiooni- ja raadiosaadete taasedastamise suhtes kohaldatavate autoriõiguste ja nendega kaasnevate õiguste teostamise kohta, COM(2016) 594 final.

- Elektrooniliselt osutatavate teenuste müük
 - Klient soovib teises liikmesriigis asutatud kauplajalt osta juurdepääsu elektroonilisele teenusele, näiteks pilveteenusele, andmeidale või veebimajutusele. Neil klientidel on samasugune õigus seda teha nagu kohalikel klientidel.

Näide: Bulgaaria klient soovib osta oma veebisaidi jaoks majutusteenust Hispaania ettevõttelt. Ta saab juurdepääsu ja võib teenuse osta samadel tingimustel kui Hispaania tarbija, st makstes samasuguse netohinna (st ilma käibemaksuta) kui Hispaania tarbija.

- Füüsilises asukohas pakutavate teenuste müük
 - Klient ostab teenuse, mida pakutakse kauplaja äriruumides või füüsilises asukohas, mida kauplaja haldab ning äriruumid või asukoht ei ole samas liikmesriigis kui tarbija. See kategooria hõlmab selliseid teenuseid nagu näiteks kontserdipiletid, majutus või autorent. Antud olukorras on kliendil õigus samasuguseks kohtlemiseks kui kauplaja asukohamaa kodanikel/elanikel.

Näide: Itaalia perekond külastab Prantsusmaal lõbustusparki ja soovib osta soodsa perepileti. Itaalia pere saab pileti osta samadel tingimustel kui Prantsusmaa perekond.

Kirjeldatud olukordades on asukohapõhine tõkestamine või muul viisil asukohapõhine eristav kohtlemine lubatud ainult erandlikel määruses määratletud juhtudel, st siis kui ELi või riigi õigusest (kooskõlas ELi õigusega) tuleneb kauplajale kohustus blokeerida juurdepääs pakutavatele kaupadele või teenustele.

Autoriõigusega kaitstud mitteaudiovisuaalsete teostega (nt digiraamat, videomäng, muusika ja tarkvara) seotud internetipõhiste teenustele ei kohaldata määruse alusel diskrimineerimiskeeldu – st kohustust võimaldada välismaistele klientidele juurdepääs ja pakkumised, mida saavad kasutada kohalikud kliendid. Kuid 2 aastat pärast määruse jõustumist toimuva kavandatud läbivaatamise käigus kaalutakse diskrimineerimiskeeldu laiendamist ka neile teenustele. Samas kehtivad neile teenustele juba teised määruses toodud eeskirjad, näiteks internetipõhisele kasutajaliidesele juurdepääsu diskrimineeriva tõkestamise ja ilma kliendi eelneva nõusolekuta ümbersuunamise, aga ka maksimisega seotud põhjustel diskrimineerimise keeld.

- **Juurdepääs veebisaitidele**

Määruse artiklis 3 keelatakse veebisaitidele juurdepääsu tõkestamine ja edasisuunamine ilma kliendi eelneva nõusolekuta. See suurendab hindade läbipaistvust, kui kliendid saavad külastada erinevate riikide veebisaitide. Säte kehtib ka elektrooniliselt osutatavatele mitteaudiovisuaalteenustele, nt digiraamatud, muusika, mängud ja tarkvara.

Näide: Iiri klient soovib pääseda e-rõivakaupluse Itaalia veebilehele. Kuigi ta tipib veebilehitsejasse Itaalia poe veebiaadressi, suunatakse ta Iirimaa lehele. Alates 2018. a 3. detsembrist on suunamiseks vaja kliendi selgesõnalist nõusolekut. Lisaks, isegi kui klient suunamiseks nõusoleku annab, peab algne lehekülg, mida ta külastada soovis, jääma kättesaadavaks.

- **Diskrimineerimiskeeld maksmisel**

Kuigi kauplejad võivad aktsepteeritava makseviisi valida omal äranägemisel, on määruses diskrimineerimiskeeld (artikkel 5) aktsepteeritud maksevahendite lõikes. See hõlmab juhtumeid, kus kliente koheldakse erinevalt kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel, arvelduskonto asukoha alusel, makseteenuse pakkuja asukoha alusel või makseinstrumenti väljaandmise koha alusel.

Erinev kohtlemine on keelatud, kui täidetud on need kolm tingimust:

- maksed tehakse elektrooniliselt ülekande või otsekorraldusega või ühe ja sama makselahenduse kaubamärgi raames kaardipõhise makseinstrumentiga;
- autentimise nõuded on täidetud, ning
- maksed tehakse vääringus, mida makse saaja aktsepteerib.

Näide: Saksa kaupleja aktsepteerib oma veebisaidil maksevahendina teatud krediitkaardi kaubamärgi ja pangäulekannet. Ometi on ta tagasi liikanud sama kaubamärgi Austrias välja antud krediitkaardi maksed ja ülekanded Austria pankadest. Asukohapõhise tõkestamise määrus keelab sellise kaubandustava.

Seda sätet tuleb mõista 2012. aasta ühtse euromaksete piirkonna (SEPA) määruse¹⁸ kontekstis, milles sätestatakse, et välismaal ostes võib tarbija kasutada euromakse tegemiseks deebetkaarti nii nagu oma kodumaalgi.

2. Kaupleja ja tarbija õigused ja kohustused praktikas

See jagu aitab kauplejail ja klientidel paremini mõista asukohapõhise tõkestamise määrusest tulenevaid õigusi ja kohustusi.

2.1. Määruse kohaldamisala (Artikkel 1)

2.1.1. Kuidas suhestuvad omavahel asukohapõhise tõkestamise määrus ja teenuste direktiiv?

Kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeld, mis hõlmab ka kaudset diskrimineerimist, on ELi õiguse üldpõhimõtte, mis on kehtestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 18 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 lõikega 2 ning ka ELi toimimise lepingu siseturu vabadusi puudutavate erisätetega.

Mis puudutab teenuste osutamist, siis üldpõhimõtte on eeskätt toodud teenuste direktiivi artikli 20 lõikes 2¹⁹, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et teenuseosutaja poolt avalikkusele üldiselt kättesaadavaks tehtud teenusele juurdepääsu üldtingimused ei sisalda diskrimineerivaid sätteid seoses teenuse kasutaja kodakondsuse või elukohaga, kuid välistamata võimalust näha juurdepääsutingimuste puhul ette objektiivsete kriteeriumidega otseselt õigustatud erisused. Selles artiklis toodud diskrimineerimiskeelu põhimõtte kohaldamine oleneb juhtumipõhisest kaupleja kaubandustavade hindamisest. Objektiivne

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul.

põhjus võib seostuda näiteks nõutavate intellektuaalomandi õiguste puudumisega konkreetsel territooriumil, kaugest vahemaast tingitud lisakulude või teenuse osutamise tehniliste iseärasuste või erinevate turutingimustega, nt hooajalisusest tingitud suurem või väiksem nõudlus, liikmesriigiti erinevad puhkuseajad ja erinevate konkurentide hinnapoliitika²⁰. Seda artiklit kohaldatakse olukordades, mida asukohapõhise tõkestamise määrus ei hõlma.

Teisalt on asukohapõhise tõkestamise määrusega hõlmatud juhtudel selles sisalduvad erisätted teenuste direktiivi artikli 20 lõike 2 suhtes ülimuslikud. Nii ettevõtjatele kui ka tarbijatele on kasulik, kui nende konkreetsete tavadega seoses, mida ei saa mingil juhul õigustada, eksisteerib suurem õiguskindlus. Määrusega keelatakse kauplajal diskrimineerida konkreetselt hõlmatud juhtudel, ilma et kauplaja kaubandustava tuleks juhtumipõhiselt hinnata, mis annabki õiguskindluse ja parandab täidetavust.

2.1.2. Kas määrus hõlmab nii veebis kui ka mujal toimuvat müüki?

Määruses kirjeldatakse teatud juhtusid, mil erinev kohtlemine on õigustatud. Need olukorrad võivad ette tulla nii veebis kui ka mujal toimuva kaupade ja teenuste müügi ning nende kahe kanali kombineerimise (omnikanal) korral.

Näide: Lõbustuspargi pileteid saab osta ette veebist või samal päeval kohapealt. Mõlemal juhul on asukohapõhise tõkestamise määruse kohaselt keelatud erinevate üldtingimuste kasutamise kliendi kodakondsuse või elukoha alusel. Samuti keelatakse sellega tavad, mis de facto takistavad mõne liikmesriigi klientidele juurdepääsu veebis või muul viisil toimuvale müügile. See ei piira kauplaja võimalust kasutada veebis teistsuguseid tingimusi kui mujal toimuva müügi korral, juhul kui tingimuste erinevus ei tulene kliendi kodakondsusest, elukohast või asukohast (nt odavam hind, kui teha veebibroneering).

2.1.3. Kas määrus kehtib ka omamaise müügi kohta? Millised on need puhtalt riigisisised olukorrad, kus määrust ei kohaldata?

Määrus ei kehti olukorras, mis on igas suhtes piiratud ühe liikmesriigiga, näiteks kui kõik tehingut puudutavad elemendid seostuvad ainult ühe liikmesriigiga (nn puhtalt riigisisene olukord). See tähendab, et määrust kohaldatakse siis, kui tehing sisaldab piiriülest elementi. Arvesse tuleks võtta järgmisi elemente: i) kliendi või kauplaja kodakondsus, elukoht või asukoht, ii) tehingu teostamise koht, iii) tehingu teostamiseks kasutatud maksevahend või iv) internetipõhise kasutajaliidese kasutamine. See aga ei tähenda, et kauba või teenuse tarnimine peaks tingimata toimuma väljaspool kauplaja asukohaliikmesriiki.

Näide: Kui puudub piiriülene mõõde, siis ei kohaldata asukohapõhise tõkestamise määrust Eestis asutatud kauplaja ja Eesti elanikust ja kodanikust tarbija vahelisele tehingule, kui tarbija soovib juurdepääsu kauplaja veebisaidi Eesti versioonile, osta teenust ja maksta Eesti pangakaardiga.

²⁰ Selgitav loetelu võimalikest põhjendatud erineva kohtlemise juhtudest on toodud direktiivi 2006/123/EÜ põhjenduses 95. Artikli 20 lõike 2 kohaldamise kohta leiate täpsustusi komisjoni talituste töddokumentis „Suuniste koostamine siseturu teenuseid käsitleva direktiivi 2006/123/EÜ (teenuste direktiivi) artikli 20 lõike 2 kohaldamiseks“, SWD(2012)146, leitav aadressilt <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>

2.1.4. Milliseid sektoreid määrus ei hõlma?

Artikli 1 kohaselt ei hõlma määrus tegevusi, mis on loetletud teenuste direktiivi artikli 2 lõikes 2, mis ei kuulu selle direktiivi kohaldamisalasse. Teiste hulgas on väljaspool kohaldamisala järgmised teenused:

- **Teenused transpordisektoris.** Need teenused ei kuulu määruse kohaldamisalasse, eeskätt silmas pidades, et olemasolev ELi transpordiõigus²¹, nii nagu on määruse põhjenduses 9 meelde tuletatud, juba sõnaselgelt keelab määruses kõne all oleva diskrimineerimise kolmes transpordivaldkonnas: lennupiletid, bussitransport ja veetransport. Rongireisijaid puudutavate eeskirjade käimaoleva läbivaatamise raames lisas komisjon samalaadse keelu rongireisijate õigusi käsitleva määruse uuesti sõnastamise ettepanekusse²². Pakettreisid ja seotud reisikorraldusteenused, mis vastavad direktiivi 2015/2302²³ määratlusele, on määrusega hõlmatud.

- **Finantsteenused/jaefinantsteenused.** Finantsteenused jäävad määruse kohaldamisalast välja. See tuleneb asjaolust, et määruse kohaldamisalast jäävad välja tegevused, mis ei kuulu ka teenuste direktiivi kohaldamisalasse (direktiiv 2006/123/EÜ), milles finantsteenused, sh makseteenused on loetletud teenustena, millele direktiivi ei kohaldata. Määruse põhjendus 8 selgitab selles osas veelgi täpsemalt, et juurdepääs jaefinantsteenustele ei ole hõlmatud, ilma et see piiraks määruse artikli 5 kohaldamist maksetega seotud diskrimineerimiskeelu tõttu. Nimelt ei reguleeri see säte juurdepääsu (finants)teenustele kui sellistele, vaid keelab diskrimineerimise kaupleja poolt aktsepteeritavate makseviiside alusel.

- **Audiovisuaalteenused.** Audiovisuaalteenused ei kuulu määruse kohaldamisalasse. Määruse põhjenduses 8 täpsustatakse, et audiovisuaalteenused, sealhulgas teenused, mille peamine eesmärk on võimaldada spordiürituste ülekandeid vaadata, ja mida osutatakse territoriaalsete ainulitsentside alusel, jäetakse käesoleva määruse kohaldamisalast välja.

Asukohapõhise tõkestamise määruse ja selle kohaldamisala esimene läbivaatamine

Määruse artiklis 9 sätestatakse läbivaatamisklausel, mille kohaselt annab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aru käesoleva määruse kohta tehtud hindamisest. Määruses nähakse ette esimene läbivaatamine juba enne 23. märtsi 2020. Esimene läbivaatamine tehakse eeskätt selleks, et hinnata määruse kohaldamisala (sealhulgas valdkondi, mida teenuste direktiiv ei hõlma, nt audiovisuaal- ja transpordisektor) ning artiklis 4 sätestatud diskrimineerimiskeelu ulatust: eesmärk on hinnata, kas see peaks kehtima ka elektrooniliselt osutatavatele teenustele, mille peamine tunnus on autoriõigusega kaitstud teoste juurdepääsu võimaldamine ja nende kasutamine (nt muusika

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1008/2008 ühenduses lennuteenuste osutamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (artikkel 23), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1177/2010, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (artikkel 4), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 181/2011, mis käsitleb bussisõitjate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 (artikkel 4).

²² Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta (uuesti sõnastatud), COM(2017)548 final (artikkel 5).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2302, mis käsitleb pakettreise ja seotud reisikorraldusteenuseid ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/83/EL ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ, ELT L 326, 11.12.2015, lk 1–33.

voogedastus ja allalaadimine, digiraamatud, veebipõhiste videomängude allalaadimine või veebis mängimine)²⁴.

2.1.5. Kas hasartmängud kuuluvad määruse kohaldamisalasse?

Vastavalt määruse artikli 1 lõikele 3 ei kohaldata asukohapõhise tõkestamise määrust hasartmängudele. Samuti ei jää hasartmängud teenuste direktiivi kohaldamisalasse (artikli 2 lõige 2). Liikmesriigid reguleerivad neid teenuseid ise, tingimusel, et see on kooskõlas aluslepingus kehtestatud siseturgu reguleerivate eeskirjadega ning vastab Euroopa Liidu Kohtu tõlgendusele.

2.1.6. Kas määrus kehtib ka lennupiletitele?

Ei, see määrus ei kehti transporditeenustele. Siiski, nagu eespool öeldud, on diskrimineerimine transpordisektoris mitmete ELi kehtivate õigusaktidega praegugi keelatud. Näiteks määrus (EÜ) nr 1008/2008 keelab diskrimineerimise kliendi kodakondsuse või elukoha alusel lennusteenuste sektoris²⁵. Lisaks keelavad ka ELi toimimise lepingu üldpõhimõtted kodakondsuse alusel diskrimineerimise, sh kaudse diskrimineerimise elukoha või asukoha alusel.

2.1.7. Milline on määruse territoriaalne kohaldamisala?

Määrus kehtib kõigile kauplejatele, kes pakuvad oma tooteid või teenuseid tarbijatele ELis, olenemata sellest, kas kaupleja on asutatud ELis või väljaspool. Seega peavad väljaspool ELi asutatud ettevõtted, kes tegutsevad ELis, määruuses sätestatud järgima.

2.1.8. Kas määrusest saavad kasu kõik ELi kliendid? Kuidas on lood kolmandate riikide kodanikest klientidega Euroopas?

Määruse tähenduses tähendab mõiste „klient“ tarbijat, kes on liikmesriigi kodanik või kelle elukoht on liikmesriigis, või ettevõtjat, kelle asukoht on mõnes liikmesriigis, ja kes kasutab teenust või ostab kaupa, või soovib seda teha liidu piires eranditult lõpptarbimise eesmärgil.

Teisisõnu kehtib määrus kaupade ja teenuste pakkumisele ELi kodanikele või elanikele kõikides ELi liikmesriikides. Seetõttu saavad määrusest ELis kasu ka kolmandate riikide kodanikud, kelle elukoht on ELis.

²⁴ Sellega seoses vt ka koos asukohapõhise tõkestamise määrusega avaldatud komisjoni deklaratsioonis toodud selgitusi.

²⁵ Määruse 1008/2008 artikli 23 kohaselt „on asutamislepingut kohaldava liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast algavate lennuteenuste piletihinnad ja tariifid üldsusele kättesaadavad ilma tarbijat diskrimineerimata tema päritolu või elukoha alusel või lennuettevõtja esindaja või muu piletimüüja asukoha alusel ühenduses“.

2.1.9. Kas määrus kehtib Ühendkuningriigile pärast Brexitit?

Teabe leidmiseks asukohapõhise tõkestamise määruse ja Brexiti seoste kohta, vaadake palun „Teatis sidusrühmadele Ühendkuningriigi väljaastumise ja ELi asukohapõhise tõkestamise alase õiguse kohta“, 21. märts 2018²⁶.

2.1.10. Kas määrus kehtib Šveitsile?

Šveits on kolmas riik, st mitte ELi liikmesriik. ELi õigus kehtib Šveitsile ainult kahepoolsete lepingute alusel. Seega ei ole asukohapõhise tõkestamise määrus Šveitsi klientidele otsekohaldatav. See ei piira üldist füüsiliste isikute diskrimineerimiskeeldu, mis kehtib vastavalt ELi ja Šveitsi olemasolevatele rahvusvahelistele kokkulepetele. Kuid nagu eespool selgitatud, kohaldatakse määrust ka väljaspool ELi asutatud kauplejatele, kes tegutsevad ELis.

2.1.11. Kas määrus kehtib isikutele, kes aeg-ajalt müüvad veebis kasutatud asju?

Määrus kehtib kauplejatele. Määruse definitsiooni järgi on „kaupleja“ füüsiline või juriidiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis on seotud tema kaubandus-, ettevõtlus-, oskus- või kutsetegevusega. Isik, kes aeg-ajalt müüb veebis kasutatud kaupa, ja seda mitte enda kutse- või kaubandustegevuse raames, ei kuulu määruse kohaldamisalasse. Siiski kohaldatakse määrust kauplejale, kes müüb veebis kasutatud kaupa oma majandustegevuse käigus.

2.1.12. Kas määrust kohaldatakse ainult ettevõtja ja tarbija vahelistele või ka ettevõtetevahelistele suhetele?

Asukohapõhise tõkestamise määrusega kehtestatud eeskirjad kehtivad põhimõtteliselt nii ettevõtja ja tarbija vahelistele (B2C) kui ka ettevõtetevahelistele (B2B) tehingutele, kui viimased leiavad aset kättesaadavuse üldtingimuste alusel (st neid ei lepita eraldi kokku) ja tehing tehakse eranditult lõpptarbimise eesmärgil (st ilma kavatsuseta edasi müüa, muuta, töödelda, rentida või kasutada allhanke jaoks).

Näide: Soome advokaadibüroo otsib uut varundamise ja pilvsalvestuse teenuse osutajat ning leiab hea pakkumise Eestist. Sellele tehingule kehtib asukohapõhise tõkestamise määrus.

2.1.13. Kuidas saab kaupleja välja selgitada, kas ost tehakse eranditult lõpptarbimise eesmärgil?

Määrust ei kohaldata, kui kaupa või teenust ei osteta eranditult lõpptarbimise eesmärgil, st kui neid kavatakse edasi müüa, muuta, töödelda, rentida või kasutada allhanke jaoks. Määrusega ei kehtestata konkreetseid viise, kuidas ette kindlaks teha, kas tehing tehakse eranditult lõpptarbimise eesmärgil. Määruses öeldakse, et see ei piira kaupleja mittediskrimineerivaid tavasid, millega seatakse piirangud tehingutele või korduvatele tehingutele, et takistada ettevõtjatel osta nende sisemisi vajadusi ületavaid koguseid. Seega jätab määrus kauplejale võimaluse kasutada piisavaid meetmeid, tagamaks et kaup või teenus ostetakse lõpptarbimise eesmärgil.

²⁶ Leitav aadressilt https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_brexit_Geo-blocking_final.pdf

Näide: Kaubamajal on suure ekraaniga televiisorite kampaaniamüük. Iga klient võib osta kuni 3 telerit, et tagada ostmine ainult lõpptarbimise eesmärgil. Niisugused piirangud võivad olla asukohapõhise tõkestamise määrusega kooskõlas.

2.1.14. Mil määral kehtivad määruses toodud nõuded internetipõhiste kauplemiskohtadele?

Internetipõhised kauplemiskohad, kus kaupu või teenuseid pakuvad näiteks kolmandad osapooled, kuuluvad asukohapõhise tõkestamise määrus kohaldamisalasse, kui nad tegutsevad määruse tähenduses kauplejana.

Teatud juhtudel ei pruugi internetipõhised kauplemiskohad ise tegutseda mitte kauplejana, vaid esindada mõnda ettevõtet, kes kvalifitseerub kauplejaks. Sel juhul kehtivad määruses sätestatud normid esindatavale ettevõttele ja mitte vahetult internetipõhisele kauplemiskohale.

Näide: Internetipõhine kauplemiskoht müüb enda tooteid ja pakub samal veebisaidil müügiplatvormi teistele kauplejatele. Määruse mõistes tegutseb kauplemiskoht kauplejana kõigepealt seoses klientidega, kes ostavad konkreetselt tema enda kaupu. Samuti võib teda kauplejaks lugeda seoses teiste kauplejatega, kes müüvad tema veebisaidi vahendusel ja seega kasutavad kauplemiskoha teenuseid (näiteks veebimajutust). Teisalt kuulub internetipõhise kauplemiskoha vahendusel lõpptarbijale müüv kaupleja aga ise määruse kohaldamisalasse.

2.1.15. Kas kõikidel määrusega hõlmamata juhtudel võivad kauplejad diskrimineerida?

Ei. Kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeld, mis hõlmab ka kaudset diskrimineerimist, on ELi õiguse üldpõhimõte, mis on kehtestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 18 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 lõikes 2 ning ka ELi toimimise lepingu siseturu vabadusi puudutavates erisätetes. Lisaks võib olukordades, mida määrus ei hõlma, olla kohaldatav siseriiklik õigus, millega võetakse üle teenuste direktiivi artikli 20 lõige 2. Selle sätte kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et teenuseosutaja poolt avalikkusele üldiselt kättesaadavaks tehtud teenuse kättesaadavuse üldtingimused ei diskrimineeri teenuse saajaid kodakondsuse või elukoha alusel, sellega ei välistata võimalust näha juurdepääsutingimuste puhul ette objektiivsete kriteeriumidega otseselt õigustatud erisused. Mõnel juhul võivad kehtida ka valdkondlikud õigusaktid (näiteks transpordi²⁷ või tervishoiu²⁸ valdkonnas).

2.1.16. Millised on elektrooniliselt osutatavad teenused praktikas?

Määruse artikli 2 lõikes 1 määratletud elektrooniliselt osutatavate teenuste mõiste²⁹ tuleneb rakendusmääruses (EL) nr 282/2011³⁰ toodud määratlusest ja peab olema sellega kooskõlas.

²⁷ Vt näiteks määrusi (EÜ) nr 1008/2008, (EL) nr 1177/2010 ja (EL) nr 181/2011 seoses reisijate lennu-, laeva- ja bussitranspordiga.

²⁸ Vt näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta direktiivi 2011/24/EL (patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleises tervishoius) artikkel 4.

²⁹ „Teenused, mida osutatakse interneti või muu võrguühenduse kaudu ning mille laadist tingituna osutatakse neid peamiselt automaatselt ja minimaalse inimsekkumisega, ning mida infotehnoloogia abita osutada ei saaks.“

³⁰ Nõukogu 15. märtsi 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 282/2011, millega sätestatakse ühist käibemaksusüsteemi käsitleva direktiivi 2006/112/EÜ rakendusmeetmed.

Nõuetekohaselt tuleb arvesse võtta nii selles õigusaktis kui ka käibemaksudirektiivis 2006/112/EÜ sisalduvaid täpsustusi, mida on selgitatud asukohapõhise tõkestamise määruse põhjenduses 14. Lisaks arvestage, et nagu eespool öeldud, ei kuulu elektrooniliselt osutatavad audiovisuaalteenused määruse kohaldamisalasse (vt ka küsimust 2.1.4.)

Praktikas on elektrooniliselt osutatavad määruses toodud kohustusega hõlmatud teenused näiteks pilveteenused, andmeaida teenused, veebimajutus ja tule müüri teenus, otsingumootorite ja internetikataloogide kasutamine, veebilehekülje tarnimine, tark- ja riistvara kaughooldus, süsteemide kaughaldus.

Muudele elektrooniliselt osutatavatele mitteaudiovisuaalteenustele, mille peamine omadus on autoriõigusega kaitstud teoste juurdepääsu saamine ja nende kasutamine (sealhulgas juurdepääs digiraamatutele, tarkvarale, sh uuendustele, muusika voogedastusele ja võrgupõhistele videomängudele ning/või nende allalaadimine), kohaldatakse kõiki määruse sätteid, välja arvatud artiklis 4 kehtestatud diskrimineerimiskeeldu (st kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel erinevate tingimuste pakkumise keeld, vt ka küsimus 2.1.18).

2.1.17. Kui kaupleja pakub kauba või teenuse pakette, milles on määruse kohaldamisalast välja jäävaid tooteid või teenuseid, siis kas ta peab need teenused eraldiseisvalt kättesaadavaks tegema teise liikmesriigi kodanikele või elanikele?

Ei, kaupleja ei pea toote- või teenusepakette osadeks jagama, et tegutseda kooskõlas määruse sätetega. Siiski kehtib määrus kogu paketi, juhul kui hõlmatud on mõni selle konkreetne osa. Kui kaupleja pakub paketi elemente eraldi ja need jäävad määruse kohaldamisalasse, siis on kaupljal õigus valida nende kaupade või teenuste hind ja tingimused, eeldusel, et need ei ole kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel diskrimineerivad.

Näide: Kaupleja pakub paketti, mis sisaldab juurdepääsu audiovisuaalteenustele või nende allalaadimisele ja erihinnaga veebimajutust. Määruse sätete järgimiseks saab ta müüa kogu paketti välismaisele kliendile sama erihinnaga või pakkuda üksnes veebimajutuse teenust, näiteks kui sama kaupleja pakub seda teenust ka eraldi. Viimasel juhul ei saa kaupleja siiski küsida eraldiseisva teenuse eest teistsugust hinda³¹ kui ta küsib koduturul.

2.1.18. Kuivõrd kuuluvad autoriõigusega kaitstud mitteaudiovisuaalsed sisuteenused määruse kohaldamisalasse?

Määruse keeld kehtestada kliendi kodakondsusest, elukohast või asukohast lähtuvalt erinevaid kättesaadavuse üldtingimusi, kaasa arvatud keeldumine selliste teenuste osutamisest teiste liikmesriikide klientidele, ei hõlma praeguse seisuga autoriõigustega kaitstud mitteaudiovisuaalsete sisuteenuste (nt e-raamatute, veebipõhise muusika, tarkvara ja videomängude) osutamist määruse artiklis 4 loetletud juhtudel.

Lisaks kohaldatakse neile teenustele kõiki muid asukohapõhise tõkestamise määruse sätteid peale artikli 4, kaasa arvatud keeldu tõkestada või piirata kliendi juurdepääsu internetipõhistele kasutajaliidestele kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel. See tähendab, et teenuseid pakkuv kaupleja ei tohi kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha

³¹ Näites toodud hind ei sisalda kehtivat käibemaksu määra.

alusel (sh kaudsete kriteeriumite alusel nagu IP aadress või kliendi makseandmed) takistada kliendi juurdepääsu oma veebisaidi erinevatele versioonidele, kauplemiskohale või rakenduste ostmise keskkonnale, ega tohi klienti ilma kliendi eelneva selgesõnalise nõusolekuta ümber suunata.

Lisaks, kui neid teenuseid pakutakse piiriüleselt, ehkki nad on määruse artikli 4 kohaldamisalast välja jäetud, ei tohi kaupleja diskrimineerida elektrooniliste maksevahendite „kodakondsuse“ tõttu, st selle tõttu, et aktsepteeritava kategooria või kaubamärgi deebet- või krediitkaart on välja antud teises liikmesriigis või selle tõttu, et pangaülekanne tehakse teise liikmesriigi pangast (eeldusel, et kaupleja aktsepteerib vääringut, milles makse tehakse).

Määruses nähakse ette selle läbivaatamine 2 aastat pärast jõustumist, keskendudes määruse kohaldamisala hindamisele ja niisugustele teenustele artikli 4 rakendamise osas tehtud eelnimetatud piirangutele.

Näide: Mitmes liikmesriigis autoriõigusega kaitstud tarkvara müüjiga tegelev Rumeenia ettevõtte võib keelduda müümast neid teenuseid teatud liikmesriigis, olenevalt autoriõigusega kaasnevatest piirangutest. Kuid liikmesriikides, kus ettevõtte oma tarkvarateenuseid pakub, ei tohi ta diskrimineerida makseviiside alusel.

2.1.19. Kas määrus hõlmab füüsiliste raamatute, DVD-de ja CD-de müüki internetis?

Jah, nende kaupade müük on määruse sätetega hõlmatud, sealhulgas keeld pakkuda erinevaid üldtingimusi sõltuvalt kliendi kodakondsusest, elukohast või asukohast, kui klient soovib kaupu osta ja kaup tarnitakse liikmesriiki, kus kaupleja oma kättesaadavuse üldtingimuste kohaselt pakub kättetoimetamise või järeletulemise teenust.

2.1.20. Kas määrus hõlmab kommunaalteenuseid, nt gaasi, elektri ja vee tarnimist?

Määruses ei ole konkreetset kommunaalteenuste välistamise klauslit. Seega on need teenused hõlmatud, kuid eeldusel et täidetud on määruse tingimused, näiteks et teenusepakkuja on „kaupleja“, ja seoses artikli 4 diskrimineerimiskeeluga toimub teenuse pakkumine ühel seal kirjeldatud olukordadest (vt ka küsimust 2.3.12).

2.2. Juurdepääs internetipõhistele kasutajaliidestele (artikkel 3)

2.2.1. Kas kliendil on õigus saada juurdepääs olemasolevatele erinevatele keeleversioonidele või kõikidele kauba või teenuste pakkumistele, mis antud veebilehel on?

Jah, kliendil on põhimõtteline õigus saada juurdepääs kõigile veebilehe versioonidele ja esemetele, mis seal müügil on, välja arvatud juhul, kui seda takistavad konkreetset kaupleja suhtes kohaldatavad õigusnormid (vt ka küsimus 2.2.4.). Teisalt ei pane määrus kauplejale kohustust luua veebisaidid või selle osad spetsiaalselt teatud keeltes.

2.2.2. Kas kaupleja internetipõhist kasutajaliidest tuleb muuta, et see vastaks nõuetele?

Määrus ei pane kauplejale kohustust kohandada internetipõhist kasutajaliidest kõigi erinevate ELis kasutatavate formaatide ja koordinaatidega. Samas ei tohi kasutajaliides olla projekteeritud selliselt, et teise liikmesriigi klientidele on tellimuste esitamine takistatud.

Näide: Kaupleja internetipõhine kasutajaliides eeldab kliendi elukoha aadressi sisestamist ja eeldefineeritud on ainult teatud riigi geograafilised koordinaadid, välismaist aadressi ei ole aga võimalik sisestada isegi vaba tekstina / koordinaatidena, või ei ole see võimalus kergesti leitav (see ei piira aga saadaolevate tarneaadresside koordinaatide limiteerimist). Niisugune internetipõhine kasutajaliides muudaks välismaa elukohaga kliendi jaoks tellimuse esitamise sisuliselt võimatuks ja seda tuleks kohandada.

2.2.3. Kas selgesõnaline nõusolek suunamiseks tuleb anda iga kord, et määrusega kooskõlas olla?

Kaupleja võib endiselt suunata kliendi oma veebisaidi konkreetsele versioonile, kui klient on selleks andnud oma selgesõnalise nõusoleku. Nõusolekut ei ole tingimata vaja anda iga kord, kui klient sama veebisaiti külastab. Siiski jääb kliendile võimalus oma nõusolek igal ajal tagasi võtta ja veebisait, mida klient algselt külastada soovis, peab jääma talle kergesti kättesaadavaks.

Näide: Veebisaidil, millele klient end suunata lasi, peab olema hõlpsasti leitav nupp, mis viib kliendi tagasi sama veebisaidi teisele versioonile.

2.2.4. Millised õiguslikud nõuded annavad aluse piirata juurdepääsu internetipõhisele kasutajaliidesele? Milliseid selgitusi peab kaupleja andma, kui ta neid piiranguid kohaldab?

Määruses ette nähtud kohustus võimaldada juurdepääs oma internetipõhisele kasutajaliidesele ei tähenda, et kaupleja ei peaks enam järgima ELi õigust või ELi õigusega kooskõlas olevat riiklikku õigust, mis talle antud liikmesriigis tegutsemise tõttu kehtib. Niisugustel juhtudel peab kaupleja arusaadavalt ja konkreetset selgitama, miks ta ei anna juurdepääsu, selles keeles, mis keele internetipõhisele kasutajaliidesele klient soovis juurdepääsu saada.

Näide: Prantsusmaa veebisaidile kohaldatakse Prantsusmaa kohtu otsust, mille järgi ei ole veebisait tervikuna või osa sellest juurdepääsetavad, sest käib kohtuvaidlus antud riigis registreeritud kaubamärgi kasutamise üle.

2.2.5. Kas internetipõhistele kasutajaliidesele juurdepääsu puudutavad normid tähendavad seda, et kaupleja ei saa pakkuda personaalseid lahendusi?

Teatavad kauplejad kasutavad kasutajaliidese või selle osa eri versioone, mis on suunatud klientidele erinevates liikmesriikides. Veebisaidi teisel versioonil võib olla teistsugune kujundus, see võib olla teises keeles või muude tunnustega, mis teevad veebisaidi või selle osa sobivaks konkreetse kodakondsuse, elukoha või asukohaga kliendi jaoks. See on endiselt võimalik. Siiski on kliendi diskrimineerivatel alustel ja ilma kliendi selgesõnalise nõusolekuta ühelt internetipõhise kasutajaliidese versioonilt teisele suunamine keelatud. Lisaks peab veebisait või selle osad olema juurdepääsetavad klientidele erinevatest liikmesriikidest.

2.2.6. Kas kaupleja võib suunata kliendi ühelt riigispetsiifiliselt veebisaidilt teisele?

Määruse artiklit 3 juurdepääsu kohta internetipõhistele kasutajaliidestele – näiteks veebisaitidele – kohaldatakse siis, kui kaupleja suunab kliendi tolle kodakondsuse, elukoha

või asukoha alusel oma veebisaidi versioonile, millel on teine internetipõhine kasutajaliides, kui see, mida klient algselt külastada tahtis.

Kui klient suunatakse neil põhjustel teisele, näiteks riigispetsiifilisele veebisaidile, siis kuulub see määruse kohaldamisalasse; suunata võib ainult kliendi selgesõnalise nõusolekuga või selle tõttu, et kauplejal on õiguslik kohustus seda teha.

2.2.7. Kuidas tuleb suunamise nõusolekut säilitada (nt küpsised)?

Määruses ei täpsustata, kuidas kaupleja peaks kliendi selgesõnalise nõusoleku suunamise kohta säilitama, kui klient on selle andnud ja kaupleja soovib seda kliendi järgmisteks külastusteks meele pidada.

Aga kui nõusoleku andmisega kaasneb isikuandmete töötlemine, siis kohaldatakse ELi andmekaitseõigust, eriti isikuandmete kaitse üldmäärust³² ja e-privatsuse direktiivi³³, kui vastava sisu mäletamine tähendab teabe salvestamist või juurdepääsu saamist juba telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmes salvestatud teabele.

2.2.8. Kas see, kui veebisait on konkreetset keeles, tähendab, et kaupleja tegevus on suunatud sellele turule?

Määrus ei mõjuta Rooma I³⁴ ega Brüsseli I³⁵ määrust, sealhulgas seoses kauplejaga, kes suunab oma tegevuse konkreetse liikmesriigi turule. Asukohapõhise tõkestamise määruses öeldakse, et normide järgimine ei tähenda veel, et kaupleja suunaks oma tegevuse teise liikmesriigi tarbijatele.

Seda, kas konkreetse keele kasutamine veebisaidil tähendab, et kaupleja suunab oma tegevuse klientidele vastavas liikmesriigis või mitte, tuleb seega otsustada Rooma I ja Brüsseli I määruse ning asjakohase neid määrusi puudutava kohtupraktika alusel. 4. jaos leiab selle kohta rohkem selgitusi.

2.2.9. Mil määral kohaldatakse suunamise piiranguid puhtalt teavitava sisuga veebisaitidele?

Määruses on öeldud, et „veebipõhine kasutajaliides“ tähendab igasugust tarkvara, sealhulgas veebilehti ja rakendusi, mida haldab kaupleja või mida hallatakse tema nimel, et anda klientidele juurdepääs kaupleja kaupadele või teenustele *eesmärgiga sõlmida* nende kaupade või teenuste suhtes *tehing*.

Seepärast tuleb iga juhtumi korral välja selgitada, kas antud veebisait teenib neid eesmärke või mitte. Kui jah, siis jääb see põhimõtteliselt määruse kohaldamisalasse, mistõttu kehtib

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus).

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris.

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I määrus).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (Brüsseli I määrus).

veebisaitidele juurdepääsu käsitlev artikkel 3, kaasa arvatud selle suunamist puudutavad sätted.

2.2.10. *Kas kaupleja võib tõkestada juurdepääsu oma rakendustele või suunata kliendi teise riigipõhisesse rakendusse vastavalt kliendi krediitkaardi välja andnud riigile?*

Määrus keelab juurdepääsu tõkestamise internetipõhiste kasutajaliidestele või suunamise selle alusel, kus maksevahend on välja antud; see tähendab, et kaupleja ei tohi tõkestada juurdepääsu oma internetipõhise kasutajaliidese erinevatele versioonidele, sh rakendustele, kliendi kodakondsuse ja/või elukoha alusel ega kaudsete kriteeriumite, näiteks selle alusel, kus on välja antud kliendi krediitkaart.

2.3. Diskrimineerimiskeeld seoses kaupade ja teenuste kättesaadavusega (Artikkel 4)

2.3.1. *Kas määrusega kehtestatakse kohustus müüa ja tarnida kaupa kogu ELis?*

Ei. Määrusega ei kehtestata kauplejatele kohustust müüa, vaid keelatakse müües diskrimineerida kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel.

Määrus ei kehtesta kohustust tarnida kaupa kogu ELis. Selles määratletakse konkreetsed olukorrad, kus kliendile ei saa keelata juurdepääsu kaupleja pakutavatele kaupadele või teenustele kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha tõttu.

2.3.2. *Kas määrusega kehtestatakse kohustus luua kättesaamiskohad?*

Ei, määrusega ei kehtestata kauplejatele kohustust luua oma kauba jaoks teistes riikides kättesaamiskohad. Kuid kui see võimalus on kaupleja kättesaadavuse üldtingimuste järgi olemas, siis peavad kliendid teisest liikmesriigist neile juurdepääsu saama, olenemata oma kodakondsusest, elukohast või asukohast.

Näide: Kaupleja, kes toimetab kauba kätte ainult Portugalis või pakub kättesaamiskohti ainult Portugalis, ei pea Hispaania klientide teenindamiseks looma kättesaamiskohti Hispaanias. Siiski on Hispaania kliendil võimalik tulla kaubale Portugalis asuvasse kättesaamiskohtadesse ise järele või saata mõni isik/teenuseosutaja kaubale järele.

2.3.3. *Kas kaupleja võib küsida kliendilt lisatasu müüdüd kauba kättetoimetamise eest?*

Ostetud kauba või teenuse kättetoimetamine on teenus. Kauplejal on põhimõtteline vabadus otsustada, milliseid teenuseid ta soovib kliendile pakkuda. Kui aga kaupleja otsustab pakkuda kättetoimetamisteenust konkreetses liikmesriigis või selle konkreetses piirkonnades, ja nii on öeldud ka kättesaadavuse üldtingimustes, siis ei tohi kaupleja seda teenust kasutada soovivaid kliente diskrimineerida nende kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel (vt ka punkti 4.1 piiriülese tarnimise kohta).

2.3.4. *Kas määrus kohustab kauplejat füüsilist asukohta muutma, et pakkuda teenuseid kliendi asukohas Euroopas?*

Ei, määrus ei sätesta kauplejate kohustust kolida.

2.3.5. Kas määrus reguleerib hindu?

Ei. Asukohapõhise tõkestamise määruse eesmärk on võidelda ELi klientide diskrimineerimise vastu. Praegu vähendab diskrimineerimine piiriülese kaubanduse potentsiaali ja takistab ühtse turu täielikku kasutamist. Määrus ei reguleeri ega ühtlusta hinnataset kui sellist.

Seepärast on kauplejal vabadus määrata erinevad hinnad näiteks erinevatele kliendigruppidele suunatud veebisaitidel. Siiski peab neile veebisaitidele olema juurdepääs kõigil ELi klientidel ja – eespool kirjeldatud erijuhtudel – peab ELi klientidel olema võimalik osta kaupu või teenuseid samadel tingimustel ja sama netohinnaga kui kaupleja liikmesriigi klientidel (st ilma et hinda mõjutaks erinev käibemaksumäär).

Samuti ei käsitleta määruses dünaamilist hinnakujundust, mille korral kaupleja kohandab pakkumist aja jooksul vastavalt teguritele, mis ei ole seotud kodakondsuse, elukoha ega asukohaga.

Näide: Kui veebisaidil muutub hind reaajas vastavalt nõudlusele ja/või muudele parameetritele (nt varasemad otsingud ja/või ostud), mis ei ole seotud elukoha või kodakondsusega, siis asukohapõhise tõkestamise määruse diskrimineerimiskeeld seda põhimõtteliselt ei hõlma.

2.3.6. Kas piiriülese tarnimise korral võib kaupleja küsida kõrgemat hinda (näiteks transportikulu, saatmise ja käitlemise eest)? Kui jah, siis kas lisatasu peaks kajastama tegelikku kulubaasi?

Määrus ei reguleeri ega ühtlusta hinnataset. Klientidele piiriülese kättetoimetamise teenuse pakkumine teatud või kõikides liikmesriikides on põhimõtteliselt endiselt kaupleja vaba turundusotsus, kuid see peab olema üheselt esitatud kehtivates üldtingimustes. Koguhinna peab tarbijale enne lepingu sõlmimist esitama selgelt ja arusaadavalt (vt eeskätt tarbijaõiguste direktiivi³⁶ artikleid 5, 6 ja 8). Vaadake lisateabe saamiseks ka 4. jagu piiriülese tarnimise ja selle kohta, kuidas määrus 2018/644³⁷ näeb ette läbipaistvamad hinnad postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse eest.

2.3.7. Kas kaupleja saab diferentseerida pakkumised erinevate ELis asuvate müügikohtade või veebisaitide lõikes, sealhulgas pakkuda erinevaid tarnetingimusi?

Määrus ei mõjuta kaupleja õigust vabalt otsustada hinnakujunduse ja veebisaitide ning turundustegevuste üle kogu ELis. Määrusega hõlmatud olukordades kohustab määrus kauplejat sisuliselt kohtlema ELi kliente samasuguses olukorras samal viisil (st juhul kui klient nõustub kättesaadavuse üldtingimustega, mille hulka kuuluvad ka tarnetingimused, mida konkreetsel veebisaidil või müügikohas pakutakse), sõltumata kliendi kodakondsusest, elukohast või asukohast.

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ.

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. aprilli 2018. aasta määrus (EL) nr 2018/644 postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuste kohta.

Ühtlasi tähendab see, et kaupleja võib kujundada pakkumisi konkreetsetele kliendigruppidele, aga need ei tohi olla diskrimineerivad kodakondsuse, elukoha või asukoha alusel (nt eripakkumised noortele või konkreetsetl era- ja mitte ärikliendile).

2.3.8. Kas klient saab osta toote ühelt veebisaidilt ja valida tarnetingimused selle veebisaidi teiselt versioonilt?

Tingimused, mille alusel kaupleja oma teenuseid pakub, sealhulgas tarnetingimused, on toodud kättesaadavuse üldtingimustes. Need peavad olema kättesaadavad kaupleja veebisaidil ja kliendile alati selgelt ja arusaadavalt esitatud. Kui klient otsustab tellida toote või teenuse konkreetsetl veebisaidilt, siis tavaliselt nõustub ta ka üldtingimustega. Kui tellimus esitatakse veebisaidi konkreetse versiooni kaudu, siis kehtivad tehingule selle veebisaidi pakkumiste kättesaadavuse üldtingimused.

Näide: Kreeka klient ostab Bulgaaria veebisaidilt toote kauplejalt, kes pakub tarnimist üksnes Bulgaariasse. Kaupleja tarnib ka Kreekasse, aga ainult tellimuste korral, mis on tehtud Kreeka veebisaidilt. Kreeka kliendil ei ole õigust nõuda Bulgaaria veebisaidilt tehtud tellimuste tarnimist Kreekasse. Kui aga kõigil veebisaitidel olevad teenuse pakkumise tingimused on ühesugused, st pakutakse tarnimist mõlemasse riiki, siis ei saa tõsiasi, kas tellimus esitati Kreeka või Bulgaaria veebisaidilt, iseenesest piirata kaupleja pakutud kättetoimetamise teenust vastavalt kohaldatavatele tingimustele.

2.3.9. Mil määral kuulub kaupleja tegevus määruse kohaldamisalasse, kui ta müüb ja pakub tarnimist üksnes oma asukoha liikmesriigis?

Kauplejal on põhimõtteline vabadus määratleda geograafiline piirkond, kus ta kättetoimetamise teenust osutab. Siiski ei tohi kaupleja määruse kohaselt diskrimineerida välismaiseid kliente, kes soovivad osta kaupa samadel tingimustel kui kohalikud (niinimetatud „ostle nagu kohalik“ põhimõte).

Näide: Belgia klient soovib osta külmikut Saksa veebisaidilt, mille kaupleja pakub tarnimist üksnes Saksamaa aadressidele. Kui Belgia klient soovib kaubale kaupleja äriruumidesse või muule kaupleja Saksamaa tarneaadressile ise järele minna, siis ei saa kaupleja teda diskrimineerida Belgia kodakondsuse või selle alusel, et klient elab või asub Belgias. Kuid Belgia klient ei saa kohustada Saksa kauplejat tarnima kaupa Belgiasse, kui nii ei ole ette nähtud kaupleja kättesaadavuse üldtingimustes.

2.3.10. Kas määruse kohaselt peab kaupleja end registreerima äriregistris või liituma elektroonikaseadmete jäätmete kogumissüsteemiga igas liikmesriigis, kus kliendid tema kaupu või teenuseid määruse õigusnormide kohaselt osta soovivad? Kas eespool toodud näite korral arvestatakse, et Saksa kaupleja müüb Belgias ja peab seega olema ka Belgias registreeritud?

Ei, määruse kohaselt ei pea kaupleja end registreerima kõigis liikmesriikides, kus tarbija võib tema kaupade vastu huvi tunda või neid osta. Määruses on selgelt öeldud, et kui kaupleja täidab määrusega kehtestatud kohustusi ning seega tagab mittediskrimineerival viisil juurdepääsu oma veebisaidile ja annab võimaluse ost lõpuni viia, siis see tõsiasi iseenesest ei tähenda, et kaupleja tegevus oleks suunatud teise liikmesriigi klientidele. See on ka põhjus, miks määruses ei ole sätestatud ega viidatud kaupleja kohustusele end registreerida või liituda

elektrooniliste jätmete kogumissüsteemiga igas liikmesriigis, mille kliendid on valmis tema tooteid/teenuseid ostma.

2.3.11. Mõnikord kasutatakse teenuste doteerimiseks kohalikke makse, nt sissepääsuks kohalikku muuseumi või ujulasse. Kas see oleks määruse kohaselt keelatud?

Määrus ei piira maksustamise suhtes kohaldatavaid õigusnorme ja on suunatud kauplejatele. Niisiis ei sisalda määrus mingeid õigusnorme kohalike maksude kasutamise kohta. Määrus ei keela seega kohalike maksude kasutamist teatud tegevuste doteerimiseks, näiteks muuseumi- või ujulapiletite jaoks.

Kui aga doteeritud teenus vastab määruse kohaldamise tingimustele (olukorras, mis ei ole puhtalt riigisisene, teenus ei jää määruse kohaldamisalast välja, teenuseosutaja kvalifitseerub kauplejaks, tegemist on ühega määruses kirjeldatud konkreetsetest olukordadest), siis kehtib määruses sätestatud diskrimineerimiskeeld ka kõnealuste teenuste osutamisel (vt ka küsimust 2.3.12).

Samas öeldakse määruse põhjenduses 27, et erinevate juurdepääsutingimuste kohaldamine ei ole teatud asjaoludel, sealhulgas kauplejale tehtud sissemaksete alusel välistatud, kui seejuures ei diskrimineerita kodakondsuse, elukoha või asukoha tõttu.

2.3.12. Mil määral hõlmab määrus „kommunaalteenuseid“ või tingimusi, millele kehtivad teatavad õiguslikud nõuded?

Kuigi majandushuvi mittepakkuvad üldhuviteenused jäävad määruse kohaldamisalast välja, ei kehti see neile „kommunaalteenustele“, mida tavaliselt pakutakse majanduslikele kaalutlustel ja mis on seega üldist majandushuvi pakkuvad teenused (nt gaasi-, vee-, elektriteenused, vt ka küsimust 2.1.20).

Määrust kohaldatakse ainult siis, kui on täidetud kõik kohaldamiseks vajalikud eeldused. See tähendab, et määrust kohaldatakse ainult „kaupleja“ osutatud teenustele. Määratluse järgi ei ole oluline, kas teenuseosutaja (kui tegemist on juriidilise isikuga) on era- või avalikus omandis. Siiski on oluline, kas teenuseosutaja tegutseb kaubandus-, ettevõtlus-, oskus- või kutsetegevuse eesmärgil; kui ei, siis ei ole tegemist kauplejaga ja kõnealusele tegevusele määrust ei kohaldata, näiteks haldusasutuste tegevusele.

Teatud õiguslike nõuete korral, mis on kooskõlas ELi õiguse või ELi õigusega kooskõlas oleva riikliku õiguse muude nõuetega, nagu on eespool mainitud (küsimus 2.2.4), ei kohaldata artiklit 3 juurdepääsu kohta internetipõhistele kasutajaliidestele niivõrd kuivõrd juurdepääsupiirang tuleneb kauplejale kehtivast õiguslikust nõudest. Sama kehtib artiklis 4 sätestatud diskrimineerimiskeelu kohta.

Näide: reguleerivate meetmete järgimist, millega sätestatakse konkreetsed hinnad majandushuvi mittepakkuvate üldhuviteenuste pakkujatele, määrus ei mõjuta, eeldusel et järgitakse ELi õigust ja üldisi mittediskrimineerimise põhimõtteid.

2.3.13. Millist mõju avaldab see ärimudelile, mis kasutab müügihinna subsideerimiseks lokaliseeritud reklaame (näiteks kaupleja, kes müüb tahvelarvuteid, millesse on eelinstallitud reklaamid konkreetse liikmesriigi kasutajate sihtrühmale)?

Iga kaupleja otsustab ise, milline on määruse mõju tema ärimudelile. Kui aga kaupleja tegevus jääb määruse kohaldamisalasse, siis ei saa tarbijat diskrimineerivatel alustel takistada kaupa või teenust ostmast.

Näide: Hispaania tarbijal on õigus osta tahvelarvuti Saksa kauplejalt ja sellele Saksamaale järele minna, juhul kui selline võimalus on olemas Saksa tarbija jaoks. Sellegi poolest on kauplejal põhimõtteline õigus määratleda geograafiline piirkond, kuhu tema kaup kätte toimetatakse või sellele järele saab minna.

2.3.14. Millised on määruse artikli 4 lõikes 3 viidatud lepinguvälised siseriiklikud õigusnõuded ja mida see säte tähendab?

Artikli 4 lõikes 3 viidatakse õigusnõuetele, mis ei tulene kliendi ja kaupleja vahelisest lepingulisest suhtest, vaid on kehtestatud kliendi liikmesriigis seoses kõnealuste kaupade või teenustega, näiteks märgistamisnõuded või valdkonnaspetsiifilised nõuded. Artikli 4 lõikes 3 on sätestatud, et ainuüksi määruse sätete järgimine iseenesest ei tähenda kaupleja jaoks kohustust tegutseda kooskõlas nende õigusnõuetega.

Näide: Kui kaupleja ei suuna oma tegevust konkreetsele liikmesriigile, kuid müüb kaupu välismaistele klientidele üksnes selleks, et täita määruses sätestatud kohustusi, siis ei pea kaupleja järgima kliendi liikmesriigis kehtivaid märgistamise nõudeid.

2.3.15. Kas kaupleja vastutab selle eest, kui müüb teise liikmesriigi kliendile kaupa või osutab teenuseid, mis on kliendi liikmesriigis keelatud?

Määruses on öeldud, et artikli 4 lõikega 1 kehtestatud diskrimineerimiskeeld ei kehti, kui riikliku õiguse järgi ei tohi kaupleja teatud klientidele või teatud piirkonna klientidele kaupa müüa või teenuseid osutada, eeldusel et riiklik õigus on kooskõlas ELi õigusega. Sama kehtib juhul, kui eksisteerib kauplejat takistavaid ELi eeskirju. Seepärast ei tähendagi diskrimineerimiskeeld, et kaupleja ei peaks enam järgima talle kohalduvat vastavasisulist ELi või riigi õigust.

Kuid nagu eespool mainitud, selgitatakse määruses, et ainuüksi diskrimineerimiskeelu järgimine iseenesest ei loo kauplejale kohustust täita kliendi liikmesriigi lepinguväliseid siseriiklikke õigusnõudeid, mis seonduvad asjaomaste kaupade ja teenustega, või teavitada kliente nendest nõuetest (artikli 4 lõige 3). Seega, kui kauplejale ei kehti kliendi liikmesriigi lepinguvälised siseriiklikud õigusnõuded, siis ainuüksi määruse sätetest kinnipidamine sellist kohustust teises liikmesriigis kaasa ei too.

Näide: konkreetse DVD müügi puhul kehtib Rootsis ja Prantsusmaal erinev vanusepiirang. Kui Prantsusmaa kaupleja müüb DVD Rootsi kliendile ja kaup toimetatakse määrusest tuleneva kohustuse tõttu kätte Prantsusmaale, ei vastuta kaupleja Rootsi võimaliku rangema vanusepiirangu eest ega pea ka klienti teavitama Rootsis kehtivast erinevast vanusepiirangust.

2.3.16. Kas määrus mõjutab hooajalisi allahindlusi?

Määrus ei sisalda spetsiaalseid õigusnorme hooajalise soodumüügi või seda puudutavate piirangute kohta. Seepärast kehtib niisugustele kampaaniatele määruse „tavaline“ diskrimineerimiskeeld, juhul kui kõnealune olukord jääb määruse kohaldamisalasse. Sel juhul peab ka teise liikmesriigi tarbijal/lõpptarbijal olema juurdepääs hooajalisele soodumüügile ja seda mittediskrimineerival viisil.

2.3.17. Kas kaupleja võib teha soodumüügi või muu müügiesenduskampaania ainult ühel oma e-kaubanduse veebisaidil?

Määrus ei muuda kaupleja vabadust otsustada kaubandusliku tegevuse üle omal äranägemisel, kuid tuleb kinni pidada mittediskrimineerimise põhimõttest. Samuti ei võta määrus kauplejalt õigust mittediskrimineerival viisil pakkuda erinevaid tingimusi, sealhulgas erinevat müügihinda erinevates müügikohtades, näiteks kaupluses või veebisaidil või suunata konkreetseid pakkumisi liikmesriigi kindlale piirkonnale. Kuid määruse kohaselt peab teise liikmesriigi tarbijal olema mittediskrimineeriv juurdepääs neile pakkumistele.

Seega on kaupljal määruses sätestatu kohaselt võimalik ise otsustada soodumüügi, kampaaniate ja muu müügiesenduse üle oma veebisaitidel, eeldusel et ta selle käigus kliente ei diskrimineeri.

2.3.18. Kas määrusega ühtlustatakse müügi suhtes kohaldatavat käibemaksumäära?

Ei. Määrus ei piira eeskirju, mida kohaldatakse maksustamise valdkonnas. See tähendab, et liikmesriigis, kus teenuseid osutatakse või kaupa tarnitakse, kogutakse käibemaksu vastavalt käibemaksueeskirjadele. Hindade osas hõlmavad „kättesaadavuse üldtingimused“ sõnaselgelt ainult netomüügihinda. 4. jaos on täpsemalt juttu käibemaksueeskirjade arengust e-kaubanduses.

2.3.19. Kas kaupleja peab järgima kliendi liikmesriigis kehtivat raamatute hinnakokkuleppeid puudutavat õigust?

Artiklis 4 sätestatud diskrimineerimiskeeld ei tähenda, et kaupleja ei võiks erinevates piirkondades müüa raamatuid erineva hinnaga, kui seda nõuab liikmesriigi õigus, mis on kooskõlas ELi õigusega.

Kui tegemist on artikliga 4 hõlmatud asjaoludega ja kauplejale kohaldatakse sellist riiklikku õigust, siis ei saa kaupleja artiklile 4 tuginedes väita, et temale vastav õigus ei kehti. Niisiis on kaupleja endiselt sellise õiguse sätetega seotud, eeldusel et see on kooskõlas ELi õigusega.

Näide: Prantsusmaal ja Belgias tegutsev raamatukauplus peab järgima asjakohast hinnakokkuleppeid käsitlevat õigust Belgias ja Prantsusmaal.

2.3.20. Kas määrusega kohustatakse asukoha liikmesriigis käibemaksust vabastatud mikroettevõtteid registreerima end teistes liikmesriikides näiteks seoses elektrooniliselt osutatavate teenuste pakkumisega?

Käibemaksukohustuse täitmine on VKEdele oluline küsimus, seda eriti piiriüleises tegevuses. Ka määruses kajastub, kui oluline on vältida koormuse suurendamist väikeettevõtetele.

Konkreetsemalt vabastatakse määrusega artiklis 4 toodud diskrimineerimiskeelust kauplejad, kelle käive jääb alla riikliku käibemaksuvabastuse piiri. Niisiis ei ole asukoha liikmesriigis käibemaksust vabastatud VKEd kohustatud müüma elektrooniliselt osutatavaid teenuseid välismaal vastavalt artikli 4 lõike 1 punktile b.

2.3.21. Kas kaupleja peab järgima teise liikmesriigi tarbijaõigust?

Tarbijaõiguse ja kohtupädevuse eeskirju reguleerivad Rooma I ja Brüsseli I määrus. Asukohapõhise tõkestamise määrus ei muuda neid õigusnorme ega ole nende suhtes ülimuslik. Seepärast tuleb kohaldatav tarbijaõigus ja kohtupädevus kindlaks määrata Rooma I ja Brüsseli I määruse alusel. Paljuski sõltub see asjaolust, kas kaupleja tegevus on suunatud teise liikmesriigi tarbijale või mitte. Siinkohal ütleb asukohapõhise tõkestamise määrus, et ainuüksi normide järgimine ei tähenda, et kaupleja suunaks oma tegevuse teise liikmesriigi tarbijatele. Lisateabe saamiseks vaadake palun jagu 4.2.

2.3.22. Kas tarbija võib määruse alusel nõuda, et kasutusjuhend ja tooteinfo oleks tema riigikeeles ja et lisavarustus (pistik, adapter) sobiks kasutamiseks tema liikmesriigis?

Ei, määrus iseenesest ei kohusta kauplejat kohandama oma kaupa vastava teise riigi turule ega pakkuma kasutusjuhendit või muud tooteinfot teise riigi keeles. Küll aga võib kaupleja seda omal soovil teha ja pakkuda ka müüjijärgset tuge.

Määrus ei mõjuta teisi kauplejale kehtivaid ELi norme, mis võivad sisaldada taolisi asjakohaseid tarbijaõiguse sätteid. Näiteks tarbijaõiguste direktiivi kohaselt võib liikmesriik kehtestada keelenõudeid lepingulisele teabele.

ELi asjakohaste eeskirjade (eeskätt lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitleva Rooma I määruse) kohaselt peab kaupleja järgima kliendi liikmesriigis kehtivaid tarbijakaitse eeskirju, juhul kui kaupleja tegevus on suunatud selle riigi tarbijatele. Selles osas öeldakse määruses, et teise liikmesriiki suunatud tegevuseks ei loeta seda, kui kaupleja pakub pärast käesoleva määruse järgimise tagajärjel sõlmitud lepingut tarbijale teavet ja klientituge

2.3.23. Kuidas mõjutab määrus tarbija õigust heastamismeetmetele puudusega kauba korral?

Määrus ei mõjuta nimetatud juhtudel tarbija õigusi. Määruse peamine eesmärk on tagada sellega hõlmatud juhtudel piiriülene juurdepääs kaupadele ja teenustele mittediskrimineerival viisil. Sellega ei kehtestata eeskirju heastamisvahenditele, mida saaks kasutada, kui hiljem osutub, et kaup on defektne. Täpsema teabe saamiseks lugege 4. jagu

Nagu eespool öeldud, ei tähenda see siiski, et teised ELi eeskirjad niisugustel juhtudel tarbijale vastavaid õigusi ei annaks. Tarbekaupade müügi ja garantiide direktiivi³⁸ järgi, mida määrus ei mõjuta, vastutab müüja tarbija ees kõigi lepingule mittevastavuste eest, mis esinevad kauba üleandmise ajal, ja tarbijal on õigus lasta kaup tasuta lepingule vastavaks

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta direktiiv 1999/44/EÜ tarbekaupade müügi ja nendega seotud garantiide teatavate aspektide kohta.

muuta kas parandamise või ümbervahetamise teel või kui see ei õnnestu, siis lasta alandada hinda või tühistada leping. Müüja kohustus pakkuda tasuta parandamist või asendamist hõlmab kohustust katta kulud, mis kaasnevad kauba lepingule vastavaks muutmisega, sealhulgas saatmis-, tööjõu- ja materjalikulu. Toote peab parandama või asendama mõistliku aja jooksul ning ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale.

2.3.24. Kas määrus annab kliendile õiguse müügijärgsele teenindusele oma elukoha liikmesriigis?

Ei, sellist õigust määrus ei anna. Nagu eespool selgitatud, tegeleb määrus teiste küsimustega, täpsemalt juurdepääsuga. Määrusega kehtestatud diskrimineerimiskeeldu ei tohi tõlgendada nii, et see piirab territoriaalselt või muul moel müügijärgset kliendituge, müügijärgset teenindust või müügiгарантиid, mida kaupleja kliendile vabatahtlikult pakub. Neid tarbijaõiguse küsimusi reguleerivad teised ELi õigusaktid, näiteks tarbekaupade müügi ja garantiide direktiiv. Nagu eespool öeldud (küsimus 2.3.23), siis määrus nimetatud direktiivi kohaldamist ei muuda.

Teisest küljest selgitatakse määruses, et teise liikmesriiki suunatud tegevuseks ei loeta seda, kui kaupleja pakub tarbijale pärast lepingu sõlmimist teavet ja abi, mis on tingitud määruse nõuete täitmisest.

2.4. Diskrimineerimiskeeld seoses maksetega (artikkel 5)

2.4.1. Kas kauplejad peavad aktsepteerima kõiki makseviise?

Ei. Kauplejal on põhimõtteliselt vabadus valida, millist makseviisi ta aktsepteerib. Määruse artikkel 5 kehtib elektroonilise maksevahendiga – krediitkorralduse, otsekorralduse või kaardipõhise makseinstrumendiga – tehtud maksetele ühe ja sama makselahenduse kaubamärgi ja makseliigi raames, kui autentimisnõuded on täidetud ja maksetehingud tehakse vääringus, mida kaupleja aktsepteerib. Kuid kui see otsus on langetatud, ei tohi kaupleja ELi klienti diskrimineerida tehingust keeldumisega või teistsuguste maksetingimuste kehtestamisega kliendi kodakondsuse, elukoha või asukoha tõttu või pangakonto asukoha, makseteenuse pakkuja asukoha või makseinstrumendi väljaandmise koha alusel.

2.4.2. Kas kaupleja võib pakkuda erinevaid makseviise erinevates e-poodides? Kas kaupleja võib näiteks aktsepteerida krediit- ja deebetkaarte oma Itaalia veebipoes, kuid ainult krediitkaarte Belgia veebipoes?

Kauplejal on põhimõtteline vabadus valida, milliseid tingimusi ta kauba või teenuse pakkumisel kasutab, ning see kehtib ka maksevahendite kohta, mida kaupleja oma veebisaidil aktsepteerib. Niisiis saab kaupleja pakkuda erinevatel veebisaitidel erinevaid tingimusi. Kui aga kaupleja maksevahendit konkreetsel veebisaidil aktsepteerib, siis peab ta seda aktsepteerima ka selle tarbija korral, kes on väljastpoolt liikmesriiki, millele veebisait suunatud on.

2.4.3. Kas maksete alusel diskrimineerimise keeld hõlmab ka arvega maksmist?

Jah, kui arve tasumiseks kasutatav maksevahend jääb määruse artikli 5 kohaldamisalasse, eriti kui makse tehakse krediit- või otsekorralduse või kaardipõhise makseinstrumendiga. Siiski ei puuduta see piiranguid tarnimisele (näiteks kui arve tasutakse otse kullerile) ega

võimalust kauba tarnimise või teenuste osutamisega viivitada, kuni kaupleja saab kinnituse, et makse on nõuetekohaselt algatatud (vt küsimus 2.4.7)

Näide: Kaupleja müüb elektroonikaseadmeid ja pakub arvega, krediit- või otsekorraldusega maksmise võimalust ning tarnib kauba ainult Austriasse ja Saksamaale. Kui arvet soovitakse tasuta Prantsusmaa pangakontolt või seda soovib teha Prantsusmaa elanik, siis ei tohi kaupleja sellest keelduda. Siiski ei pea kaupleja tarnima elektroonikaseadet Prantsusmaale (ja seega aktsepteerima arve tasumist kauba kättesaamisel), kui seda ei ole kaupleja üldtingimustega ette nähtud.

2.4.4. Kas kaupleja peab aktsepteerima kõiki teiste ELi riikide deebetkaarte?

Ei. Määruses on öeldud, et kaupleja ei tohi diskrimineerida näiteks selle alusel, millises liikmesriigis on krediit- või deebetkaart välja antud, vaid saab ainult keelduda konkreetse kaubamärgi või kategooria maksemeetodi aktsepteerimisest.

Praktikas tähendab see, et kui kaupleja aktsepteerib konkreetse kaubamärgi deebetkaarti, siis ei pea ta aktsepteerima sama kaubamärgi krediitkaarti või teiste kaubamärkide deebetkaarte. Samuti tähendab see, et kaupleja ei pea aktsepteerima konkreetse kaubamärgi ärikrediitkaarte, kui ta aktsepteerib üksnes tarbijakrediitkaarte. Siiski tähendab see ühtlasi, et kui kaupleja aktsepteerib konkreetse kaubamärgi ühes liikmesriigis välja antud krediitkaarte, siis peab ta aktsepteerima ka sama kaubamärgi sama tüüpi krediitkaarti, mis on välja antud teises liikmesriigis.

Näide: Rumeenia kaupleja aktsepteeris varem ainult konkreetse kaubamärgi Rumeenias välja antud deebetkaarte ega võtnud vastu makseid, mis taheti teha sama kaubamärgi teises liikmesriigis välja antud krediitkaardiga. Niisugune tava on nüüd asukohapõhise tõkestamise määruse alusel keelatud. Kuid kui kaupleja üldiselt ei aktsepteerigi selle kaubamärgi krediitkaarte olenemata väljaandmise riigist, siis võib ta oma kaubandustava jätkata.

2.4.5. Kas kaupleja, kes pakub kliendile veebisaidilt toodete ostmiseks krediidilimiiti (ja mitte kolmanda osapoole pakutavat krediitkaarti), peab limiiti pakkuma kõigi liikmesriikide klientidele?

Asukohapõhise tõkestamise määruse artikkel 5 kehtib tehingutele, mis on tehtud krediit- või otsekorraldusega või kaardipõhise makseinstrumendiga. Teisisõnu – artikkel 5 puudutab makseid, mitte krediiti. Krediidi pakkumine moodustab finantsteenuse ja finantsteenused (nii nagu ka muud teenused, mis ei jää teenuste direktiivi kohaldamisalasse) ei kuulu artikli 1 lõike 3 kohaselt asukohapõhise tõkestamise määruse kohaldamisalasse. Asukohapõhise tõkestamise määruse põhjendus 8 ütleb, et juurdepääs jaefinantsteenustele ei ole hõlmatud. Seetõttu ei ole kauplejal kohustust pakkuda krediidilimiiti kõigi liikmesriikide klientidele.

2.4.6. Kas kauplejal on kohustus sõlmida lepingud makse algatamise teenuse pakkujatega, et hõlmata kõik Euroopa pangad?

Ei. Kauplejal, kes kasutab makse algatamise teenuseid vastavalt teise makseteenuste direktiivi³⁹ määratlusele, ei ole kohustust makset aktsepteerida, kui see tähendab uue lepingu sõlmimist või olemasoleva lepingu muutmist makse algatamise teenuse pakkujaga, st pakkujaga, kes võimaldab maksekäsundi algatamist makseteenuse kasutaja taotlusel seoses teise makseteenuse pakkuja juures hoitava maksekontoga.

2.4.7. Kas kauplejal on õigus viivitada teise liikmesriigi kliendile müüitud kauba tarnimisega või mitte alustada teenuse pakkumist kuni makse laekumiseni?

Jah. Määruses on öeldud, et maksetega seotud diskrimineerimise keeld ei piira kaupleja jaoks sellist võimalust, kuid ainult juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud, st kui kauplejal ei ole muid võimalusi maandada riski, et klient maksmata jätab.

Näide: kaupleja kontrollib regulaarselt krediitdireitingusüsteemide kaudu klientide krediitdivõimet. Klient ei ole näiteks oma elukoha tõttu selles süsteemis leitav; sel juhul võib kaupleja kauba tarnimisega viivitada ja oodata pangalt krediitkorralduse makse laekumise kinnitust või otsekorralduse puhul küsida ettemakset krediitkorralduse alusel, enne kui ta kauba lähetab.

2.4.8. Kas määrus hõlmab sularahaga tasumist?

Ei, maksetega seotud diskrimineerimiskeeld ei puuduta sularahamakseid.

2.4.9. Kas määrus ühtlustab krediitkaardi kasutamise eest võetavad tasud?

Ei, asukohapõhise tõkestamise määrus niisuguseid tasusid ei ühtlusta. Sätestatakse diskrimineerimiskeeld ja öeldakse, et teatud juhtudel võib kaupleja võtta tasu kaardipõhise makseinstrumendi kasutamise eest, mille vahendustasu ei ole reguleeritud. Kuid mis tahes niisugused tasud ei tohi ületada otseseid kulusid, mida kaupleja kannab seoses konkreetse makseinstrumendi kasutamisega.

2.5. Passiivse müügi kokkulepped (artikkel 6)

2.5.1. Kas kaupleja võib teise liikmesriigi klienti kohelda teistmoodi, näiteks tarnijaga sõlmitud lepingu alusel tõkestada juurdepääsu kaupadele või teenustele?

Tarnija ei saa lepingutingimustega keelata kauplejal vastata kliendi omaalgatuslikele taotlustele, see tähendab ei saa keelata määrusega hõlmatud juhtudel passiivset müüki. Sellised lepingutingimused on automaatselt tühised, kui nad kuuluvad määruse kohaldamisalasse. Praktikas tähendab see, et kaupleja võib teenindada kõiki kliente, sõltumata kliendi kodakondsusest või elukohast.

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

Näide: Prantsusmaa tarnija ei saa keelata Hispaania kauplejal müüa Prantsusmaa klientidele, kes leidsid Hispaania kaupleja veebisaidi internetiotsinguga ja soovivad Hispaania veebisaidilt midagi osta.

Teisalt ei mõjuta asukohapõhise tõkestamise määrus lepinguid, millega piiratakse aktiivset müüki vertikaalsete kokkulepete grupierandi määruse tähenduses⁴⁰. „Aktiivne müük“ tähendab kliendile aktiivset lähenemist, näiteks otsepostitust või müügivisiite, või aktiivset lähenemist mõnele kliendirühmale või üksikklientidele kindlal territooriumil ajakirjandus- või muu reklaami kaudu või interneti kaudu, mis on konkreetselt suunatud sellele kliendirühmale või sellel territooriumil asuvatele klientidele⁴¹. Siiski võib selline piirang olla ELi konkurentsioiguse järgi ebaseaduslik⁴².

2.5.2. Kas tarnija võib keelata kauplejal reklaamida väljaspool kauplejale määratud territooriumit?

Määrus ei mõjuta niinimetatud aktiivse müügi, st üksikklientidele suunatud tegevuse keeldu (vt küsimus 2.5.1.).

Aktiivsele müügile võib teatud asjaoludel kehtida konkurentsioigusest (eeskätt vertikaalse grupierandi määrusest⁴³) tulenevaid piiranguid ainuturustaja kokkulepete korral.

2.5.3. Kas tarnija võib keelata kauplejal tarnida väljaspool kauplejale määratud territooriumit?

Kui see keeld ei moodusta passiivse müügi piiramist määruse artikli 6 lõike 2 tähenduses, siis tuleb nende piirangute õiguspärasus kindlaks teha mitte määrusele vaid konkurentsioigusele tuginedes.

2.5.4. Kas tarnija võib nõuda, et kaupleja keelaks väljaspool kaupleja territooriumit asuvate tarbijate juurdepääsu oma veebisaidile?

Kaupleja ei tohi määruse sätteid eirata sel põhjusel, et tarnijaleping teda selleks kohustab. Niisugused lepingutingimused on asukohapõhise tõkestamise määruse kohaselt automaatselt tühised.

⁴⁰ Komisjoni 20. aprilli 2010. aasta määrus (EL) nr 330/2010 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes

⁴¹ Vt suunised vertikaalsete piirangute kohta, 2010/C 130/01, punkt 51.

⁴² Lisaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 101 vt ka vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrust ja asjakohaseid suunised vertikaalsete piirangute kohta.

⁴³ Vt eeskätt vertikaalsete kokkulepete grupierandi määrust ja sellega seotud suuniseid vertikaalsete piirangute kohta, mis on leitavad aadressilt <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52010XC0519%2804%29>.

2.5.5. Artikkel 6 kehtib alates 23. märtsist 2020 lepingutele, mis on sõlmitud enne 2. märtsi 2018 ja mis on kooskõlas vastavate ELi ja riiklike konkurentsioiguse sätetega. Kuid kui leping on konkurentsioigusega vastuolus, siis kas jõustamisel võetakse arvesse nii konkurentsieeskirju kui ka asukohapõhise tõkestamise määrust või on üks neist kahest ülimuslik?

Artikli 6 hilisem kohaldamine annab ettevõtjatele piisavalt aega turustuskokkulepete ülevaatamiseks. Kui määruse kohaldamist puudutava tarbijakaebuse käigus tekib passiivse müügi õiguspärasuse küsimus, siis hindab määruse täitmise üle järelevalvet teostav määratud asutus passiivse müügi piirangu õiguspärasust vastavalt konkurentsioigusele ja määruse jõustamise raamistikule.

Nii nagu ennegi, saab passiivse müügi piiranguid konkurentsieeskirjadele tuginedes uurida konkurentsiasutus, samuti saab asjaolusid hinnata kohus. Praktikas jälgivad konkurentsi- ja tarbijaõiguse täitmist sageli ühed ja samad riiklikud asutused erinevate menetluste käigus.

3. Asukohapõhise tõkestamise määruse täitmise tagamine liikmesriikides

Selles jaos selgitatakse määruse täitmise tagamisega seonduvaid küsimusi. See on mõeldud nii liikmesriikide asutustele kui ka kauplejatele ja tarbijatele.

3.1. Kuidas määruse eeskirjade täitmine tagatakse?

Vastavalt asukohapõhise tõkestamise määruse artiklile 7 peab iga liikmesriik määrama organi või organid, kes vastutavad kohase ja tulemusliku täitmise tagamise eest. Seda tuleb teha määruse rakendamise kuupäevaks (st 3. detsembriks 2018).

Kohane ja tulemuslik täitmine võib sisaldada mitmeid samme, eeskätt artikli 7 lõikes 1 viidatud organi(te) määramist ja artikli 7 lõikes 2 viidatud õigusnormide kehtestamist määruse sätete rikkumise eest kohaldatavate meetmete, eeskätt karistuste kohta. Karistusmeetmed peavad määruse kohaselt olema lisaks tõhususele ka proportsionaalsed ja hoiatavad. Viimane nõue viitab eeskätt sellele, et liikmesriigid peavad püüdma rikkumisi ära hoida, kui see on võimalik ja asjakohane. Mis on võimalik ja asjakohane, tuleb kindlaks määrata eeskätt konkreetse juhtumi asjaolude valguses (individuaalne või kollektiivne rikkumine, veebisait, müük, ettevõtja ja tarbija vaheline või ettevõtetevaheline tehing, kuulumine tarbijakaitsealase koostöö võrgustikku jmt) vastavalt asjassepuutuva liikmesriigi üksikajalikele eeskirjadele.

Selles osas öeldakse määruse põhjenduses 35, et asutustel peavad olema vajalikud õigused, et kohustada kauplejat määrust järgima. Määrus ei sisalda konkreetseid eeskirju pädevuse või heastamismeetmete kohta (haldus- või kohtulikud ettekirjutused, kahjunõuded, kriminaal- või halduskaristused, ühekordsed hüvitised). Kõnealuseid eeskirju reguleeritakse liikmesriikide siseriiklike õigusaktidega. Samas, kui küsimus langeb tarbijakaitsealase koostöö määruse kohaldamisalasse, siis on määruse kohaselt sätestatud riikliku pädeva asutuse minimaalsed volitused, sh õigus nõuda rikkumise lõpetamist. Tarbijakaitsealase koostöö määruse kohaselt, mis on kohaldatav alates 17. jaanuarist 2020, on riiklikel asutustel täiendavad volitused piiriüleste juhtumite hindamisel, sh õigus karistuse määramiseks.

Asukohapõhise tõkestamise määrus on ka ettekirjutuste direktiivi⁴⁴ tegevuste nimekirjas, mis aitab pädevatel üksustel taotleda ettekirjutust asjast mõjutatud tarbijate nimel, kui kahjustatud on tarbijate kollektiivseid huve. Määrus on toodud ka ettepanekus Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi vastuvõtmiseks, milles käsitletakse tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid⁴⁵, millega muudetakse ja tunnistatakse kehtetuks ettekirjutuste direktiiv, mis samuti aitab pädevatel üksustel leida nii ettekirjutus kui ka heastamiseede.

Kaupleja ja tarbija vaheliste suhete osas aitab täitmise tagamisele kaasa ka määruse lisamine tarbijakaitsealase koostöö määruse lisa nimekirja⁴⁶. Nii on liikmesriikide pädevatel asutustel õigus ja vahendid, et tagada asjakohane Liidu tarbijakaitse-eeskirjade täitmine. TTK täitmise tagamise raamistik hõlmab rikkumisi, mis on aset leidnud, leiavad aset või võivad tõenäoliselt aset leida ja seeläbi tarbijate kollektiivseid huve kahjustada.

3.2. Milline on määruse kohaselt võimalike vaidluste kohtualluvus?

Määrus ei sätesta midagi seoses rahvusvahelise kohtualluvusega. See on hõlmatud Brüsseli I määrusega, milles sätestatakse, et sellise lepinguga seotud vaidluse korral, mille on sõlminud tarbija ja isik, kes tegeleb majandustegevusega tarbija liikmesriigis või kelle tegevus on suunatud sellele liikmesriigile, võib tarbija algatada kaupleja vastu menetluse selle liikmesriigi kohtus, kus on tarbija elukoht, ning tarbija vastu saab menetlust algatada üksnes tarbija elukoha liikmesriigi kohtus. Kui kaupleja ei tegele majandustegevusega tarbija liikmesriigis või ei suuna oma tegevust sellele liikmesriigile ja tarbija algatab ostu, siis kehtivad Brüsseli I määrusega kehtestatud üldised eeskirjad; see tähendab, et iga osapool võib teise osapoole kohtusse anda selles liikmesriigis, kus on teise osapoole elu- või asukoht või lepingulistest küsimustest selle riigi kohtusse, kus kõnealune kohustus täidetakse (kaupade müügi korral koht, kuhu kaup tarniti või oleks pidanud tarnitama).

3.3. Millistel alustel otsustatakse piiriüleste juhtumite korral, kumb riik täitmise tagamise eest vastutab? Kas see oleneb kaupleja asukohast või kliendi asukohast?

Asukohapõhise tõkestamise määruses ei sätestata sõnaselgelt, kumb liikmesriik piiriülese rikkumise eest vastutab.

Kuid lisaks lojaalse koostöö põhimõttele (ELi lepingu artikli 4 lõige 3) sisaldab teenuste direktiivi VI peatükk teatavaid üldisi koostööga seotud kohustusi⁴⁷. Lisaks on tarbijakaitsealase koostöö määruses⁴⁸ sätestatud liikmesriigi asutustele konkreetsed eeskirjad

⁴⁴ Asukohapõhise tõkestamise määruse artikliga 10 muudetakse direktiivi 2009/22/EÜ lisa 1.

⁴⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb tarbijate kollektiivsete huvide kaitsmise esindushagisid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/22/EÜ, COM(2018) 184 final, I lisa punkt 58.

⁴⁶ Praegune Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitsealase jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus), mida muudeti ja mis asendati 17. jaanuarist 2020 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrusega (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004.

⁴⁷ Täpsemalt sätestatakse seal liikmesriigi põhiline kohustus teostada järelevalvet liikmesriigis asutatud pakujate üle ja neid teise liikmesriigi taotluse korral kontrollida, inspekteerida ja uurida, ning määrata kontaktpunkt halduskoostöö hõlbustamiseks.

⁴⁸ Praegune Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitsealase jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase

piiriüleste rikkumiste eest karistamise kohta, juhul kui tegemist on liidusisese rikkumisega, mis kahjustab nende tarbijate kollektiivseid huve, kes ei ela selles samas liikmesriigis, kus tegevus või tegevusetus aset leidis, või kus tarnija on asutatud, või laialdaste rikkumiste korral.

Näiteks kui tarbija on asutatud teises liikmesriigis kui kaupleja, siis saab tarbija pöörduda oma riigi asutuse poole. See asutus saab otsida abi partneritelt teisest asjassepuutuvast liikmesriigist. Selle raamistiku alusel saavad riiklikud asutused koostööd teha nii asja uurimisel (nt kaupleja tuvastamisel) kui ka meetme elluviimisel (nt trahvi määramisel, veebisaidile juurdepääsu takistamisel jne).

3.4. Kuidas tuleks neid eeskirju täita väljaspool ELi asutatud kauplejate korral?

Määruses ei ole väljaspool ELi asutatud kauplejate osas täitmise kohta konkreetseid nõudeid. Sõltuvalt juhtumi asjaoludest, näiteks rahvusvaheliste kokkulepete olemasolu asjassepuutuvate kolmandate riikidega või kaupleja varade või esindaja olemasolu ELis, võib pädev täitevasutus selles liikmesriigis (või liikmesriikides), kus rikkumine aset leiab, võtta meetmed tagamaks, et väljaspool ELi asutatud kaupleja tegevus on kooskõlas määrusega. Samuti võivad tarbijad või ettevõtted, keda nõuete rikkumine puudutab, oma määrusest tulenevaid õigusi seoses kolmanda riigi kauplejaga ka ise pädevas kohtus kaitsta (vt ka jagu 4.2). Mis puudutab tarbijaga sõlmitud lepinguid, siis Brüsseli I määruse suuremat kaitset andvad sätted, mille kohaselt võib tarbija kaupleja kohtusse anda selles liikmesriigis, kus on tarbija elukoht, võivad kehtida olenemata kaupleja asukohast, st ka seoses kauplejatega, kelle asukoht on väljaspool ELi.

3.5. Kas klient võib rikkumisest õiguskaitseasutusele teatada?

Kliendil on õigus määruse väidetavast rikkumisest teatada liikmesriigi määratud asutustele, kui nende asutuste tööd reguleerivad eeskirjad seda ette näevad.

3.6. Kas ei ole ohtu, et kaupleja saab ühe rikkumise eest karistada kaks korda? Kuidas sellist olukorda vältida?

Mis puudutab ettevõtja ja tarbija vahelisi suhteid, siis lisaks liikmesriigi üldistele lojaalse koostöö põhimõttest ja teenuste direktiivi VI peatükist tulenevatele kohustustele on tarbijakaitsealase koostöö määrusega (määrus (EL) 2017/2394), mida muudeti nii, et see kehtiks asukohapõhise tõkestamise määrusele, sätestatud põhjalik meetmete nimekiri tarbijakaitsealase koostöö asutustele, et kogu ELis ära hoida rikkumisi ja nendega vajadusel tegeleda (ELi sisesed rikkumised, laialdased rikkumised või laialdased ELi mõõtmega rikkumised), sh asukohapõhise tõkestamise määruse rikkumised. Nende hulka kuuluvad vastastikuse abi andmise mehhanismid (uurimise või täitmise kontrollimise taotlused), koordineeritud tegevus laialdaste rikkumiste või laialdaste ELi mõõtmega rikkumiste korral ja kogu ELi hõlmav hoiatamise ja järelevalve mehhanism. Tõhus asutustevaheline koordineerimine TTK võrgustikus peab tagama selle, et kauplejaid ei karistata sama teo eest kaks korda.

koostöö määrus), mida muudeti ja mis asendati 17. jaanuarist 2020 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrusega (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004.

3.7. Kas kohtu saab määrata täitmise tagamise eest vastutavaks asutuseks?

Määruses on öeldud, et need asutused võivad hõlmata kohtuid või haldusasutusi. Määruse seisukohalt on oluline, et asutuse määramine ja selle volitused on piisavad ja tõhusad, et tagada nõuete täitmine.

3.8. Milline karistus või trahv võib kauplejat tabada, kui määruse nõudeid ei täideta?

Iga liikmesriik ise tagab, et määruse sätteid rikkuvate kauplejate vastu saab võtta tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid meetmeid. Liikmesriikidel on kohustus teatada need meetmed komisjonile, kes peab need seejärel oma veebilehel avaldama.

3.9. Kuidas saab liikmesriik meetmetest komisjonile artikli 7 lõike 3 kohaselt teatada?

Määruse artikli 7 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustuse puul saab liikmesriik ise valida, kuidas ta komisjoni nõutud meetmetest teavitab. Üks võimalus on see, et liikmesriik kasutab tarbijakaitsealase koostöö määruse jaoks kasutatavat teavitussüsteemi, st teade edastatakse komisjonile iga liikmesriigi alalise esinduse kaudu.

3.10. Kas määruse artikli 6 rikkumise korral on ette nähtud konkreetsed sanktsioonid?

Artikli 6 rakendamiseks ei ole konkreetseid sanktsioone vaja. Artiklis 6 ette nähtud sanktsioonid seisnevad selles, et artikliga 6 vastuolus olevad lepingutingimused on automaatselt tühi ja neid ei saa kasutada.

3.11. Kas tarbija saab kuskilt abi, kui tal tekib kauplejaga vaidlus?

Jah. Määruse artikli 8 kohaselt peab iga liikmesriik määrama organi või organid, kes vastutavad tarbijatele abi andmise eest tarbija ja kaupleja vahel määruse kohaldamisest tekkinud vaidluse korral. Abi võib seisneda selles, et tarbijale selgitatakse tema õigusi, aidatakse lahendada vaidlust teises liikmesriigis asuva kauplejaga või öeldakse, kellega tuleks ühendust võtta ning mida teha, kui tarbijakaitseorgan ise aidata ei saa.

3.12. Mida tähendab artiklis 8 viidatud tarbijatele antav praktiline abi?

Määrus ei sätesta võimalikke elemente, mida artikliga 8 kehtestatud praktiline abi peaks sisaldama. Kuid artikkel on ajendatud olemasolevast abist, mis on sätestatud direktiivi 2006/123/EÜ artiklis 21. Selle artikli kohaselt sisaldab abi teenuse kasutajale i) teabe andmist kohaldatavate eeskirjade kohta, ii) teabe andmist kasutada olevate heastamismeetmete kohta, ja iii) vastastikuse abi osutamist teise liikmesriigi asutustele, et anda eelnimetatud teavet.

3.13. Kas igas liikmesriigis määratud tarbijakaitseorgan annab abi „klientidele“ artikli 2 lõike 13 tähenduses?

Määruse artikkel 8 on pealkirjaga „Abi tarbijatele“. See tähendab, et liikmesriikidel on kohustus määrata organ, kes vastutab tarbijatele abi andmise eest. Sellegipoolest võivad liikmesriigid pakkuda niisugust abi ka ettevõtjatele, kes tegutsevad „kliendina“ määruse tähenduses.

3.14. Millal uued eeskirjad jõustuvad ja millisest kuupäevast alates need kehtivad?

Käesolev määrus jõustus kahekümndal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas, see tähendab 22. märtsil 2018. Sätted hakkavad kehtima 3. detsembrist 2018 (9 kuud pärast avaldamise kuupäeva).

Kuid määruse artikkel 6, mis puudutab passiivse müügi kokkuleppeid, on kohaldatav hilisemast kuupäevast, 23. märtsist 2020 (24 kuud pärast jõustumist) seoses nende lepingute sätetega, mis on sõlmitud enne 2. märtsi 2018 ja on kooskõlas asjakohaste ELi normide ja riikliku konkurentsioigusega.

4. Lisaks asukohapõhise tõkestamise määrusele – e-kaubanduse raamistik

Asukohapõhise tõkestamise määrus ja selles sisalduva otsekohaldatava diskrimineerimiskeelu kohaldamisala võtab arvesse mitme teise valdkonna ELi õigusakte, mis võivad e-kaubanduses asjakohased olla. Selles jaos leiate täiendavat teavet küsimustes, mida asukohapõhise tõkestamise määrusega ei reguleerita, kuid mis on määruse kohaldamisega tihedalt seotud.

4.1. Piiriülene tarnimine

Nagu eespool (küsimus 2.3.1) öeldud, ei kehtestata asukohapõhise tõkestamise määrusega iseenesest kauplejale kohustust pakkuda oma kaupa piiriülevalt. Klientidele piiriülese tarnimise pakkumine teatavatesse või kõikidesse liikmesriikidesse on endiselt kaupleja vaba turustusotsus; siiski tuleb tingimustes sõnaselgelt väljendada konkreetse ostu sooritamisele kehtivaid tingimusi.

4.1.1. Saadavus ja hind

Paljud postipakkide kättetoimetamise teenuse osutajad pakuvad e-kaupmeestele, ettevõtetele ja eraisikutele piiriülest postipakkide kättetoimetamist ja mõned ka vastavaid kauba tagastamise lahendusi. Näiteks on postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse osutajad riiklikud postifirmad (universaalteenuse osutajad), kullerid, rahvusvahelised grupeerijad, vahendajad (nt postipakkide maaklerid ja saadetise juhtimise platvormid) ja ka mõned e-kaupmehed ja platvormid, mis pakuvad oma kullerteenuseid.

Lisaks on komisjon viimastel aastatel käivitanud mitu algatust postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse kättesaadavuse, kvaliteedi ja taskukohasuse parandamiseks Euroopas. Muuhulgas määrus (EL) 2018/644 postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuste kohta, mille eesmärk on teha põhiteenuste, nt konkreetse saadetise jälgimise teenuse hind e-kaupmehele ja tarbijale läbipaistvamaks.

Selle määruse alusel avaldab komisjon alates 2019. aastast teatavad postisaadetise teenuste tariifid veebisaidil, et tarbijad ja e-kaupmehed saaksid hõlpsalt võrrelda kodumaiseid ja piiriüleseid tariife liikmesriigiti ja erinevate pakkujate lõikes. Veebisaidil tuuakse eraldi välja kõige kõrgemad tariifid, et julgustada tarbijaid ja väikseid e-kaupmehi otsima paremat pakkumist ning riigi reguleerivad asutused peavad hindama teatavaid tariife, mis tunduvad põhjendamatult kõrged. Samuti suurendatakse regulatiivset järelevalvet üha suureneva arvu postipakkide kättetoimetamise teenuse osutajate üle. Lisaks on komisjon COSME

programmi⁴⁹ kaudu toetanud ka e-kaupmeestele infoveebi loomist; Euroopa Standardikomitee on välja töötanud märgise, mida saavad kasutada kõik postipakkide kättetoimetamise teenuse osutajad ja tegeleb piiriüleste saadetiste kohaletoimetamise aja mõõtmise viisi leidmisega; samuti on Euroopa e-kaubanduse ühendused välja töötanud usaldusmärgi, et tarbija võiks end piiriülesel ostlemisel kindlamini tunda.

Postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse arendamist e-kaubanduse jaoks uuritakse käimasolevas komisjoni talituste tellitud uuringus, mis sisaldab ulatuslikku e-kaubanduse ja tarbijakäitumise uurimist kogu ELis. Osana postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse määramise hindamise ja rakendamise raportist vaadatakse algatus postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse ühtse turu saavutamiseks läbi 2020. aastal, sealhulgas ka tarbijakaitse ja standardite väljatöötamine.

4.1.2. Piiriülene tarnimine, mille korraldab klient

Kui kaupleja piiriülest tarnet ei paku, siis võib selle korraldada klient ise. Praegugi on selliseid saadetiste kättetoimetamise ärimudeleid, mis pakuvad kohaletoomist ja saatmist teise liikmesriiki. Näiteks võivad pakiveo- ja kullerteenuse osutajad võtta saadetise saatjalt/kauplejalt ise vastu, ilma et saatja/kaupleja peaks selle postkontorisse või mujale kohale viima. Ka ekspedeerimisteenuseid võiks edasi arendada, et rahuldada tarbija nõudlust nende järele.

Kuid transporditeenus üksi ei kvalifitseeru postiteenuseks. Lisaks, kuigi lisandväärtusteenused kvalifitseeruvad postiteenuseks⁵⁰, on need tegelikult olemuslikult teistsugused kui universaalne postiteenus ja seega ei pea need teenused vastavalt direktiivile 97/67/EÜ (mida on muudetud direktiividega 2002/39/EÜ ja 2008/6/EÜ) vastama universaalteenuse osutamise kohustuste tingimustele (nt taskukohasus).

Kui klient püüab kaupa osta teisest riigist ja saab kasutada kolmanda osapoole pakutatavat kuller- või saadetise edastamise teenust oma liikmesriiki, siis peavad kaupleja ja klient ELi õiguslikku raamistikku silmas pidades võtma arvesse järgmist:

- *Riisiko üleminek:* Mis puudutab riisiko üleminekut asukohapõhise tõkestamise määramise kohaldamisalas müüdud kauba tarnimisel, siis tarbijaõiguste direktiivi artiklis 20 on sätestatud, et tarbija kannab kauba kadumise või kahjustumise riski juba alates kullerile üleandmisest, kui tarbija tellis kulleri kauba toomiseks ja kaupleja ei pakkunud selle konkreetse kulleri valimise võimalust.
- *Taganemisõiguse periood:* Tarbijaõiguste direktiivi artikliga 9 on sätestatud taganemisõiguse kasutamise periood, st 14-päevane taganemisperiood alates päevast, mil tarbija või tarbija poolt määratud isik, kes ei ole kuller, kauba füüsiliselt enda valdusesse sai. Seega kauba üleandmisel kullerile, isegi kui kulleri tellis tarbija asukohapõhise tõkestamise määramise kohaldamisalasse jääva ostu korral, ei alga veel 14-päevane taganemisõiguse periood.

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>

⁵⁰ Ekspedeerimisteenus kvalifitseerub postiteenuseks üksnes siis, kui lisaks postisaadetiste transportimisele pakutakse vähemalt ühte muud teenust, mis on toodud postiteenuste direktiivi artikli 2 lõikes 1, vt kohtuotsus C-259/16, lõik 34.

- *Käibemaksukohustusega seotud küsimused piiriülese müügiga tegeleva kaupleja jaoks: Vt allpool käibemaksu kohta käivat osa.*

4.1.3. Kauba piiriülene tarnimine ja käibemaksu-eeskirjad

Käibemaksu seisukohast⁵¹ võib müüdnud kauba piiriülene tarnimine teatud juhtudel siiski tingida vajaduse registreerida käibemaksukohustuslaseks kauba sihtkoha liikmesriigis, et tegutseda kooskõlas selle riigi käibemaksueeskirjadega.

Piiriülene kauba müük tarbijale on tavaliselt maksustatud liikmesriigis, kus asub lõpptarbijaja. See tähendab, et tarnija, kes kauba transpordib, peab end registreerima käibemaksukohustuslaseks riigis, kus lõpeb transport lõpptarbijale, juhul kui ületatakse kauba kaugmüügile lõpptarbijaja liikmesriigis seatud piirmäär⁵².

Alates 1. jaanuarist 2021 kaotatakse praegused ELi liikmesriikide kaugmüügi piirmäärad. Kasutusele võetakse kogu ELis kehtiv piirmäär 10 000 eurot, mis kehtib liidusisesele kauba ja telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- või elektrooniliste teenuste kaugmüügile.

Kauba importimisel kolmandatest riikidest ELi kehtib käibemaksuvabastus, kui maksumus on alla 22 euro. Alates 2021. aastast käibemaksuvabastus kaotatakse ja igasuguselt imporditud kaubalt tuleb tasuda käibemaks. Nii lõpetatakse ebasoodus konkurentsiolukord, milles ELis asutatud tarnijad praegu on.

Väikest ühe akna süsteemi (MOSS), mida saab praegu kasutada telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- või elektrooniliste teenuste korral (vt ka jagu 4.3), laiendatakse alates 1. jaanuarist 2021 ja sellest saab käibemaksu ühe akna süsteem (VAT OSS). See on niisiis saadaval ka tarnijatele, kes tarnivad piiriülevalt kaupa ja teenuseid, v.a. telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- või elektroonilisi teenuseid, tarbijale ELis ja ka väikese väärtusega saadetiste importimisel väljastpoolt ELi tarbijatele ELis. Viimase korral võib internetist ostu sooritamisel käibemaksu ette maksta ning deklareerida ja maksta kord kuus tarnija või ELis registreeritud vahendaja, kui tarnija/vahendaja otsustab kasutada ühe akna süsteemi. Niisugusel juhul on kauba import käibemaksuvaba, et vältida topeltnmaksustamist.

Piiriülevalt klientidele kaupa müüva tarnija/kaupleja käibemaksukohustus sõltub ka isikust, kes otseselt või kaudselt korraldab transpordi kliendile. Seega – kui klient transpordib kauba ise või kui klient korraldab kauba tarnimise kolmanda isiku poolt ja tarnija ei sekku otseselt ega kaudselt lähetamise või transpordi korraldamisse või sellele kaasa aitamise, kehtib tarnijale selle liikmesriigi käibemaksukohustus, kust kaubad tarnitakse (st koduliikmesriiki). Samas, kui tarnija sekkub otseselt või kaudselt kauba lähetamise või transporti⁵³ liidusises

⁵¹ Käibemaksurežiimiga seotud õiguste ja kohustuste põhjaliku loeteluga tutvumiseks peavad tarnijad/kauplejad end kurssi viima asjakohaste eeskirjade ja õigusaktidega, vt ka https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en

⁵² See piirmäär on kas 100 000 või 35 000 eurot olenevalt selle liikmesriigi otsusest, kus transportimine lõpeb.

⁵³ Vt käibemaksualaseid suuniseid nr 876: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (lk 205). Eeskätt öeldakse suunistes, et käibemaksukomitee leppis üksmeelselt kokku, et tarnija sekkub transporti ja lähetamise kaudselt neil järgnevatel juhtudel: i) kui tarnija teeb kauba transportimise või lähetamise allhanke korras ülesandeks kolmandale osapoolle, kes kauba kliendile tarnib; ii) kui kauba lähetamist või transportimist pakub kolmas osapool, kuid tarnija kannab osaliselt või täielikult vastutust kauba kliendile kättetoimetamise eest;

iii) kui tarnija esitab arve ja võtab kliendilt tasu transpordi eest ning edastab need kolmandale osapoolle, kes korraldab kauba lähetamise ja transpordi.

Lisaks leppis käibemaksukomitee ühehäälselt kokku, et kui on tegemist muul viisil sekkumisega, eriti juhtudel kui tarnija kolmanda osapoolle pakutavat kättetoimetamisteenust kliendile aktiivselt reklaamib, kliendi ja

piiriülese kliendile tarnimise korral, siis on käibemaksu arvestamise tarnekohaks kauba transpordi sihtriik ja tarnijal/kauplejal võib olla kohustus registreerida käibemaksukohustuslaseks kliendi liikmesriigis.

4.1.4. Piiriülene tarnimine ja ELi tarbijakaitse-eeskirjad

Nagu on öeldud põhjenduses 28, asukohapõhise tõkestamise määruse kohaldamine „ei piira direktiivi 1999/44/EÜ ega 2011/83/EL kohaldamist“. Seega ei muuda määrus ELi tarbijaõigustikku, mida kohaldatakse jätkuvalt olukordadele, mis selle kohaldamisalasse jäävad (vt ka küsimus 2.3.23 ja 2.3.24). Samamoodi peavad neid eeskirju järgima kauplejad⁵⁴.

Seega tähendab see internetimüügi tarne osas, et tarnetingimuste kohta tuleb anda selget lepingueelset teavet⁵⁵ ja et müügisaidil peab hiljemalt tellimisprotsessi alguses selgelt ja loetavalt märkima võimalikud kauba tarnimispiirangud⁵⁶. Täpsemalt peab kaupleja märkima riigid, kuhu ta tarnib (või riigid, kuhu ta ei tarni, kui nii saab lühemalt).

Taganemisõiguse osas võib kaupleja internetimüügi korral teavitada tarbijat enne lepingu sõlmimist sellest, et kauba tagastamise kulu peab kandma tarbija⁵⁷. Kui see teave on esitatud, siis kannab kauba tagastamise kulu tarbija⁵⁸, seda ka juhul, kui kaup on müüdud asukohapõhise tõkestamise määruse alusel.

Mis puudutab kaubale kehtivat garantiid, siis tarbekaupade müügi ja garantiide direktiiv sätestab lepingule vastavuse tagamise kohustuse. Nimetatud direktiivi kohaselt vastutab müüja tarbija ees kõigi lepingule mittevastavuste eest, mis esinevad kauba üleandmise ajal ja tarbijal on õigus lasta kaup muuta lepingule vastavaks tasuta kas parandamise või ümbervahetamise teel või kui see ei õnnestu, siis lasta alandada hinda või tühistada leping. Müüja kohustus pakkuda kauba tasuta parandamist või asendamist hõlmab kohustust katta kulud, mis kaasnevad kauba lepingule vastavaks muutmise, sealhulgas saatmis-, tööjõu- ja materjalikul. Toote peab parandama või asendama mõistliku aja jooksul ning ilma märkimisväärsete ebamugavusteta tarbijale.

Lisaks kohustuslikule seadusest tulenevale garantiile võib kaupleja vabatahtlikult pakkuda müügarantiid. Müügarantiit on kaupleja müügistrateegia osa, mis võib anda tarbijale teatud lisaõigusi peale nende, mis on sätestatud direktiiviga 1999/44/EÜ. Müügarantiit tingimused kehtestab müüja (või teine kaupleja, näiteks tootja) ja need võivad sisaldada ajalisi ja geograafilisi piiranguid kehtivusele või hüvitatavate kulude piiranguid (nt posti- ja transpordikulu). Kaupleja peab tarbijale kaugmüügi lepingueelse teabe osana andma teavet müügi järgse klienditoe olemasolu ja tingimuste, müügi järgse teeninduse ja müügarantiit kohta⁵⁹. Müügarantiit on selle pakkuja jaoks siduv vastavalt tingimustele⁶⁰.

kolmanda osapoole omavahel kokku viib ja annab kolmandale osapoolele kauba kohaletoomiseks vajaliku info, siis loetakse seda kaudseks sekkumiseks kauba lähetamise või transpordi.

⁵⁴ Vt ka jagu 4.2, milles on juttu kohaldatavast (riiklikust) õigusest ja kohtualluvusest ning spetsiaalseid määruse artikli 1 lõikes 6 esitatud selgitusi.

⁵⁵ Tarbijaõiguste direktiivi artikli 6 lõike 1 punkt g.

⁵⁶ Tarbijaõiguste direktiivi artikli 8 lõige 3.

⁵⁷ Tarbijaõiguste direktiivi 2011/83/EL artikli 6 lõike 1 punkt i.

⁵⁸ Tarbijaõiguste direktiivi 2011/83/EL artikli 14 lõike 1 teine alapunkt.

⁵⁹ Tarbijaõiguste direktiivi 2011/83/EL artikli 6 lõike 1 punkt m.

4.2. Tegevuse suunamine ning kohaldatava õiguse ja kohtualluvuse kindlaksmääramine

ELi õigus annab tarbijale kauplejaga sõlmitud piiriülestele lepingutele kohaldatava õiguse ja kohtualluvuse osas täiendava kaitse⁶¹. Neist eeskirjadest erinevate lepingutingimuste korral võetakse kohtualluvust ja kohaldatavat õigust puudutavaid lepingutingimusi arvesse üksnes juhul, kui need on tarbijale soodsad. Seega võib kauplejalt nõuda vähemalt tarbija liikmesriigis kohaldatavate kohustuslike sätete järgimist või tarbija liikmesriigis kohtuasjas hagejaks või kostjaks olemist.

Muuhulgas kehtib selline täiendav kaitse tarbijatele siis, kui kaupleja „tegevus on suunatud“ tarbija liikmesriigile⁶².

4.2.1. Euroopa Liidu Kohtu tõlgendused

Mitmed ELi kohtu otsused on „tegevuste suunamise“ mõistet selgitanud ja andnud suuniseid selle kohaldamise kohta.

Oma märgilise tähtsusega kohtuotsuses kohtuasjas *Pammer/Alpenhof*⁶³ pidi kohus otsustama, kas juurdepääs veebisaidile on piisav alus eelduseks, et Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse artikli 17 lõike 1 punkti c tähenduses on kaupleja suunanud oma tegevuse liikmesriiki, kus on tarbija elukoht.

Kohus leidis, et ainuüksi juurdepääs veebisaidile tarbija liikmesriigis ei ole piisav tõestamiseks, et kaupleja suunas oma tegevuse sellesse liikmesriiki. Seevastu tuleb tõestamiseks kontrollida, kas enne lepingu sõlmimist selle konkreetse tarbijaga võis veebisaitide põhjal ja kaupleja tegevusest üldiselt järeldada, et kaupleja kavatses asuda kaubanduslikesse suhetesse tarbijatega mõnes teises või mitmes teises liikmesriigis, sh asjassepuutuva tarbija alalise elukoha liikmesriigis.

Kohus koostas mittetäieliku nimekirja kriteeriumitest, mis viitavad sellisele kavatsusele.

- tegevuse rahvusvaheline laad,
- kirjeldus selle kohta, kuidas – millist teed kaudu – on võimalik muudest liikmesriikidest jõuda sinna, kus kaupleja tegutseb;
- niisuguse keele või vääringu kasutamine, mis erineb sellest, mida tavapäraselt kasutatakse liikmesriigis, kus on kaupleja asukoht, ning võimalus teha broneeringuid ja saada selle kohta kinnitus selles teises keeles,
- telefoninumbri äramärkimine koos rahvusvahelise suunakoodiga,
- kulutuste tegemine selleks, et teiste liikmesriikide tarbijad saaksid otsingumootori kaudu hõlpsalt jõuda kaupleja või vahendaja veebisaidile,

⁶⁰ Tarbekaupade müügi ja garantiide direktiivi 1999/44/EÜ artikkel 6.

⁶¹ Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse artikli 17 lõike 1 punkt c ja Rooma I määruse artikli 6 lõige 1 [Palun lisada viide asjakohaste aktide numbritele.]

⁶² Sellega seoses viitab Rooma I määruse põhjendus 24 Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse ja Rooma I määruse eeskirjade kohaldamisala tõlgendamise ühtsusele.

⁶³ *Pammer ja Hotel Alpenhof*, ühendatud kohtuasjad C-585/08 ja C-144/09, EL:C:2010:740.

- esimese tasandi domeeninimena kaupleja asukohaliikmesriigi domeeninimest erineva nime kasutamine ja
- viide rahvusvahelisele klientuurile, mis koosneb eri liikmesriikidest pärit klientidest.

Seevastu järgmised elemendid ei ole tõendid sellisest kavatsusest:

- ainuüksi asjaolu, et tarbija alalise elukoha liikmesriigis on võimalik ligi pääseda kaupleja või vahendaja veebisaidile;
- e-posti aadressi ja muude kontaktandmete äramärkimine või
- asjaolu, et veebisaidil on kasutatud keelt või vääringut, mida kaupleja asukohaliikmesriigis tavapäraselt kasutatakse.

Järgnevad kohtuotsused on samuti täpsustanud olulisi Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse artikli 17 kohaldamisega seotud küsimusi. *Mühlleitner*⁶⁴ kaasuses leidis kohus, et kui veebisaidi tegevus on suunatud teise liikmesriiki, siis ei saa kohaldada kaitset pakkuvaid eeskirju, mille alusel tarbija saab kaupleja vastu hagi alustada oma liikmesriigi kohtus, juhul kui sõlmitud on kaugleping, aga ka sel juhul, kui tarbija on läinud kaupleja äriruumidesse ja sõlminud lepingu kohapeal.

Kohtuasjas *Emrek* otsustas kohus, et Brüsseli I (uuesti sõnastatud) määruse artikli 17 lõike 1 punkt c ei nõua põhjusliku seose esinemist veebisaidi ja lepingu sõlmimise vahel. Tarbija võib seega arvestada kaitset pakkuvate sätetega ka siis, kui ta ei ole suunatud tegevusest teadlik. Taoline põhjuslik seos kujutab endast sellegipoolest tõendit lepingu seotuse kohta tarbija alalise elukoha liikmesriiki suunatud äri- või kutsetegevusega.⁶⁵

4.2.2. Selgitused asukohapõhise tõkestamise määruse kohta

Asukohapõhise tõkestamise määrus ei muuda eespool nimetatud ELi eeskirju kohaldatava õiguse ja kohtualluvuse osas. Seega tuleb juhtumipõhiselt hinnata, kas kaupleja „suunab tegevuse“ tarbija liikmesriiki või mitte, tuginedes iga juhtumi faktilistele asjaoludele ja ka eespool nimetatud kohtupraktika raames arvestatud elementidele.

Kuid asukohapõhise tõkestamise määruses selgitatakse *ex lege*, milliseid lepingueelseid tegevusi niisugusel hindamisel kasutada ei saa, sätestades, et ainuüksi määruse järgimine iseenesest ei tähenda, et kaupleja oma tegevuse konkreetsele liikmesriigile suunab (artikli 1 lõige 6, mida on selgitatud põhjenduses 13). Ainuüksi lepingu sõlmimine (internetis või mitte), mis on asukohapõhise tõkestamise määruse järgimise tulemus, ei saa seega tähendada, et kaupleja suunab oma tegevuse tarbija liikmesriiki. Samuti ei saa lugeda kaupleja tegevuse suunamiseks ainuüksi seda tõsiasja, kaupleja annab kliendile pärast sellise lepingu sõlmimist teavet ja pakub kliendituge.

⁶⁴ Mühlleitner, kohtuasi C-190/11, EL:C:2012:542.

⁶⁵ Emrek, kohtuasi C-218/12, EL:C:2013:666.

4.3. Väike ühe akna süsteem (MOSS) elektrooniliselt osutatavate teenuste pakkujatele

Elektrooniliselt osutatavate teenustega, sealhulgas asukohapõhise tõkestamise määrusega⁶⁶ hõlmatud teenustega seotud käibemaksuhaldusformaalsusi tarbimise liikmesriigis lihtsustab piiriüleises kontekstis MOSS⁶⁷. Muuhulgas on kauplejal võimalus saada abi MOSSi veebist⁶⁸, kus on teavet MOSSi kasutamise ja erinevates liikmesriikides hõlmatud teenustele kehtivate käibemaksumäärade kohta.

Eeskätt saab tarnija/kaupleja tänu MOSSile pakkuda ELis telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektroonilisi teenuseid, ega pea end registreerima igas ELi liikmesriigis, kus ta neid teenuseid osutab. Kõiki neid kohustusi saab täita ühes käibemaksu registreerimise liikmesriigis

On kaks süsteemi: üks ELis asutatud tarnijatele (liidu kord) ja teine väljaspool ELi asutatud tarnijatele (liiduväline kord).

Maksukohustuslane, kes valib MOSSi kasutamise, peab end registreerima registreerimisliikmesriigis.

Liidu korra alusel on selleks liikmesriik, kus on maksukohustuslase äritegemise asukoht.

Kui maksukohustuslase äritegemise asukoht ei ole ELis, siis on selleks liikmesriik, kus on tema püsiv tegevuskoht. Kui maksukohustuslasel on ELis üle ühe püsiva tegevuskoha, on tal õigus valida oma registreerimisliikmesriigiks üks nendest liikmesriikidest. See on ainus olukord, kui maksukohustuslane võib liidu korra alusel registreerimisliikmesriigi valida, ning see otsus on tema jaoks siduv kalendriaastal, mil ta sellise otsuse teeb, samuti kahel sellele järgneval kalendriaastal.

Liidu korra puhul registreeritakse maksukohustuslane MOSSi alusel kõikidel juhtudel sama individuaalse käibemaksuregistri numbril, mille all ta on registreeritud omamaiste käibedeklaratsioonide puhul.

Liiduvälise korra alusel võib maksukohustuslane (kellel ei ole ELis ettevõtet ega püsivat tegevuskohta) valida registreerimisliikmesriigiks mistahes liikmesriigi. Kõnealune liikmesriik annab maksukohustuslasele individuaalse käibemaksuregistri numbril (kasutades formaati EUxxxxxyyyyz).

Mõlemal juhul (liidu ja liiduvälise korra järgi) saab maksukohustuslasel olla ainult üks registreerimisliikmesriik ja kõik mittemaksukohustuslastele osutatud telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- ja elektroonilised teenused liikmesriigis, kus ta registreeritud ei ole, tuleb deklareerida MOSSi vahendusel, kui maksukohustuslane selle süsteemi kasutamise valib.

⁶⁶ St teenused, mille peamine omadus ei ole juurdepääsu pakkumine autoriõigusega kaitstud teostele või muule kaitstud sisule ja selle kasutamise võimaldamine. Nende teenuste hulka kuuluvad näiteks pilveteenus, andmeidateenus, veebimajutus ja tule müüri teenus, otsingumootori kasutamine ja internetikataloogid.

⁶⁷ Vt eeskätt nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiivi 2006/112/EÜ ja nõukogu rakendusmäärust (EL) nr 282/2011.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/

Ühte erikordadest kasutatav maksukohustuslane peab iga kalendrikvartali kohta esitama elektrooniliselt MOSSi kaudu käibedeklaratsiooni olenemata sellest, kas ta on telekommunikatsiooni-, ringhäälingu- või elektroonilisi teenuseid tegelikult osutanud või mitte (kui asjaomasel kvartalil ELis teenuseid ei osutatud, esitatakse nulldeklaratsioon). MOSSi käibedeklaratsioon tuleb esitada (ja sellega seotud makse teha) 20 päeva jooksul alates deklaratsiooniga hõlmatud ajavahemiku lõpust.

MOSSi kaudu esitatud käibedeklaratsioon sisaldab üksikasjalikke andmeid teenuste kohta, mida korda kasutatav maksukohustuslane on igas tarbimisliikmesriigis ja liidu korra puhul iga püsiva tegevuskoha kaudu klientidele osutanud.

Registreerimisliikmesriik jagab MOSSi kaudu esitatud käibedeklaratsioonid tarbimisliikmesriikide vahel ning edastab üksikasjad erinevatele tarbimis- ja asukohaliikmesriikidele.

Registreerimisliikmesriik annab igale MOSSi kaudu esitatavatele käibedeklaratsioonile kordumatu viitenumbri ja teatab selle numbri maksukohustuslasele. Kõnealune number on tähtis, sest maksukohustuslane peab asjakohase makse tegemisel sellele viitama.

Maksukohustuslane maksab kogu tasumisele kuuluva käibemaksu registreerimisliikmesriigile. Ta tasub selle ühe summamana terve deklaratsiooni eest (s.t kõikide tarbimisliikmesriikide eest). Registreerimisliikmesriik jagab seejärel raha vastavate tarbimisliikmesriikide vahel.

4.4. Turvalised, soodsad ja mugavad internetimaksed

Digitaalse ühtse turu sujuv toimimine sõltub usaldusväärsete ja taskukohaste elektrooniliste makseviiside kättesaadavusest. Asukohapõhise tõkestamise määruses viidatakse selgelt uuele makseteenuste direktiivile⁶⁹ („PSD2“) ja vastavatele autentimisnõuetele, mida kohaldatakse alates 13. jaanuarist 2018; lisaks hakkavad uued tugevad kliendi autentimise nõuded kehtima 14. septembrist 2019, kui jõustub asjakohane PSD2 määrust täiendav delegeeritud õigusakt⁷⁰.

Mitmed viimasel ajal vastu võetud eeskirjad aitavad samuti kaasa interneti elektrooniliste makseviiside usaldusväärsusele ja taskukohasusele.

Andes ELis seaduslikult elavatele isikutele õiguse omada elementaarset maksekontot, mida saab kasutada elektroonilise maksevahendina, avab maksekontode direktiiv⁷¹ juurdepääsu digitaalsele ühtsele turule kõigi Euroopa tarbijate jaoks, võimaldades osta kaupu ja teenuseid veebist.

PSD2 pakub turvalisi kulutõhusaid ja mugavaid internetimakseid, millest võivad nii kauplejad kui ka tarbijad. See parandab usaldust internetimaksete vastu tänu tõhusamale

⁶⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

⁷⁰ Komisjoni 27. novembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/389, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad kliendi tugevat autentimist ning ühiseid ja turvalisi teabevahetuse avatud standardeid.

⁷¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta direktiiv (EL) 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta.

kliendi autentimisele ja makseteenuse kasutajate kaitsmisele (väiksem vastutus pettuse korral). Tänu PSD2 määrusega loodud uute makseteenuste pakkujate – makse algatamise teenuse – kasutamise võimalusele saab iga internetipanka pakkuva panga konto omanik sooritada veebioste ilma maksekaarti kasutamata ja kauplejad saavad innovaatilise ja konkurentsivõimelise veebimakselahenduse.

Uue PSD2 määrusega keelatakse lisatasud tarbija krediit- või deebetkaardiga maksete eest nii kauplustes kui ka internetis. Kauplejale toob see kaasa madalama kulu suurema osa Euroopa pangakaartide aktsepteerimise eest, sest vahendustasudele kehtestatakse vahendustasu määrusega piirmäärad⁷².

5. Lisa: E-kaubandusega seotud kinnitatud meetmete rakendamise ajakava:

E-kaubandusega seotud kinnitatud meetmete rakendamise ajakava:	
13.1.2018	Uue makseteenuste direktiivi kohaldamise kuupäev
20.3.2018	Veebisisuteenuste piiriülese kaasaskantavuse tagamise määruse kohaldamise kuupäev
22.5.2018	Postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuse määruse kohaldamise kuupäev
3.12.2018	Asukohapõhise tõkestamise määruse kohaldamise kuupäev
1.1.2019	E-kaubanduse käibemaksusüsteemi lihtsustavate meetmete jõustumine ELi sisesele elektrooniliste teenuste müügile
1.1.–30.6.2019	Esimene andmete kogumine kättetoimetamisteenuste osutajate kohta (vastavalt postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuste määrusele)
31.3.2019	Esimene kättetoimetamisteenuste hindade avaldamine (vastavalt postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuste määrusele)
31.7.2019	Esimene kättetoimetamisteenuste tasuvushindamine (vastavalt postipakkide piiriülese kättetoimetamise teenuste määrusele)
17.1.2020	Tarbijakaitsealase koostöö määruse kohaldamise kuupäev
23.3.2020	Asukohapõhise tõkestamise määruse passiivse müügi sätte (artikkel 6) kohaldamise kuupäev lepingutele, mis on kooskõlas ELi ja riikliku asjakohase õigusega ja sõlmitud enne 2.3.2018
1.1.2021	E-kaubanduse käibemaksusüsteemi ühe akna süsteemi kohaldamisala laiendamise meetmete jõustumine lisaks praegusele MOSSile, väikeste saadetiste käibemaksuvabastuse tühistamise ja halduskoostöö sätete jõustumine

⁷² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/751 kaardipõhiste maksetehingute vahendustasude kohta.

